

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 14.12.2017
Vår ref.: 201304432-44
Arkiv: 312 / 166.4C
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Brit Torill Haugen

NVEs innstilling – Søknad om overføring av Kjølvikelva i Fauske kommune og bygging av Nevervatn kraftverk i Sørfold kommune i Nordland

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, mener NVE at fordelene og nytten ved overføring av Kjølvikelva og bygging av Nevervatnet kraftverk er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, herunder virkninger av samfunnsmessig betydning. Vi mener dermed at kravene i § 8 i vassdragsreguleringsloven og § 25 i vannressursloven er oppfylt. NVE anbefaler at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til overføring av Kjølvikelva. NVE anbefaler også at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vannressursloven til bygging og drift av Nevervatnet kraftverk. Tillatelsene anbefales gitt på de vilkår som er vedlagt.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

NVEs innstilling – Søknad om overføring av Kjølvikelva i Fauske kommune og bygging av Nevervatn kraftverk i Sørfold kommune i Nordland	1
Innhold	2
Sammendrag	3
Småkraftpakke Sørfold	5
Oppsummering av søknaden	6
Om søker og søknaden	6
Områdebeskrivelse	7
Utbyggingsplanene	7
Eiendomsforhold	12
Forholdet til offentlige planer	12
Høring og distriktsbehandling	12
Tilleggsopplysninger	19
NVEs vurdering	23
Hydrologiske virkninger av utbyggingen	23
Produksjon og kostnader	23
Reindrift	24
Naturmangfold	27
Isforhold	29
Landskap, friluftsliv og urørthet	29
Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser	30
Konsekvenser av kraftlinjer	30
Samfunnsmessige fordeler	31
Forholdet til annet lovverk	32
Forholdet til naturmangfoldloven	32
Forholdet til energiloven	32
Forholdet til plan- og bygningsloven	33
Forholdet til forurensningsloven	33
Forholdet til vannforskriften og EUs vanndirektiv	33
Oppsummering	34
NVEs anbefalinger	34
Merknader til de foreslåtte konsesjonsvilkårene og manøvreringsreglementet	35
Konsesjonsvilkårene etter reguleringsloven og vannressursloven	35
Manøvreringsreglement etter vassdragsreguleringsloven	37
Andre merknader	39
Videre saksbehandling	39

Sammendrag

Nevervatn Kraft AS søker om tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til å overføre Kjølvikelva til det eksisterende magasinet Nevervatnet og etter vannressursloven til å bygge Nevervatnet kraftverk.

Nevervatnet kraftverk vil nytte et fall på 276 m fra inntaket på kote 387 og kraftverket ved Røyrvatnet på kote 117. Kraftverket ligger nedstrøms eksisterende magasin i Nevervatnet. Fra inntaket er det planlagt en 490 m lang tunnel og deretter 1420 m med nedgravde rør. Middelvannføringen for Neverskarelva, inkludert overføringen av Kjølvikelva, er 1250 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2400 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 5,5 MW og gi en produksjon på 20,5 GWh et middels år der overføringen utgjør 12,5 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 2100 m lang strekning av Neverskarelva. Neverskarelva er underlagt dagens manøvreringsreglement for Neverskarvatnet og Røyrvatn reguleringsmagasin. Disse magasinene utnyttes i dag i Røyrvatnet kraftverk. Det er ikke krav til minstevannføring fra Nevervatnet i dag. Overføringen av Kjølvikelva til Nevervatnet vil bidra til en økt produksjon på 2,9 GWh/år i Røyrvatn kraftverk.

Overføringen av Kjølvikelva vil bli etablert med inntak i Kjølvikdalen og skal overføres til eksisterende magasin i Nevervatnet. Det skal lages en lav terskel med en høyde på 1 m og lengde på 10 m på kote 497. Det etableres et inntak i elva der vannet ledes i nedgravde rør over en strekning på 150 m bort til en boret tunnel. Boringen skal skje fra Nevervatnet gjennom Kjølvikryggen, og tunnelen får en lengde på 1200 m. Middelvannføringen i Kjølvikelva er 780 l/s og planlagt maksimal slukeevne er 1480 l/s. Overføringen av vann berører en elvestrekning på 4700 m. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 90 l/s i sommersesongen og 40 l/s resten av året.

Sørfold kommune tilrår en utbygging under forutsetning av at vilkår og krav om avbøtende tiltak som er satt i saksutredningen følges opp. **Fauske kommune** har ikke kommet med uttalelse. **Fylkesmannen i Nordland** har innsigelse til prosjektet med bakgrunn i de negative konsekvensene for reindrift og en bekekløft av regional verdi. **Nordland fylkeskommune** fraråder at det blir gitt konsesjon til Nevervatnet kraftverk. Kraftverket vil gi negative konsekvenser for rødlistede arter, landskap, bekekløfter og flyttleier for rein. **Statens vegvesen** har ingen merknader til utbyggingen. **Direktoratet for mineralforvaltning** har etter søk i geologiske undersøkelsesdatabaser ingen kommentarer til søknaden. **Forum for natur og friluftsliv (FNF)** i Nordland mener at en utbygging vil føre til stor belastning for friluftslivet i området og at opplevelsesverdien av området vil bli sterkt redusert. **Norges Jeger- og Fiskeforbund** i Nordland mener at en utbygging vil gi negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og opplevelsen av tilnærmet urørt natur. **Stifjell utmarkslag** ved Øystein Vedal ytrer sterk bekymring for vannforholdene i Stigåga (Kjølvikelva endrer navn til Stigåga før den renner ut i Øvervatnet i Fauske) ved en eventuell utbygging, isforholdene i Øvervatn og tap av naturverdier. Uttalelsen peker også på forholdet til lokalt eierskap, erverv av grunn og feil/unøyaktigheter i søknaden. **Sisomar AS** er positive til utbyggingen. En overføring av Kjølvikelva til Nevervatnet vil føre til et økt tilsig til Straumvasselva som vil sikre vannføringen og vanntilgangen til Sisomar sitt settefiskanlegg. **Gøran Helgesen** har hytte og naust ved Nevervatnet og ser helst at det ikke blir en utbygging av Nevervatnet kraftverk. Han kommenterer reguleringshøyder i magasinet opp mot sin eiendom og forhold for fisk og gyting i Nevervatnet.

En utbygging av Nevervatnet kraftverk og overføring av Kjølvikelva vil samlet gi 22,4 GWh ny og regulerbar fornybar energi i et gjennomsnittså. I avveiningen av fordeler og ulemper ved overføringen og utbygging av kraftverket har NVE vurdert ulemper for reindrift, naturverdier, landskap og friluftsliv opp mot fordelene med bedre utnyttelse av reguleringer og lokal næringsutvikling. NVE mener en overføring av Kjølvikelva vil være en stor ulempe for reindrift, men at fordelene med å øke og få en

bedre utnyttelse av ny og eksisterende regulert kraft overstiger disse ulempene, og at disse også i tilstrekkelig grad kan avbøtes gjennom vilkår.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, mener NVE at fordelene og nytten ved overføring av Kjølvelva og bygging av Nevervatn kraftverk er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, herunder virkninger av samfunnsmessig betydning. Vi mener dermed at kravene i § 8 i vassdragsreguleringsloven og § 25 i vannressursloven er oppfylt. NVE anbefaler at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til overføring av Kjølvelva. NVE anbefaler også at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vannressursloven til bygging og drift av Nevervatn kraftverk. Tillatelsene anbefales gitt på de vilkår som er vedlagt.

Småkraftpakke Sørfold

NVE har foretatt en felles behandling av 4 søknader om småkraftverk i Sørfold kommune. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for de fire søknadene er angitt i tabellen under. Søknadene er i disse dokumentene referert til under fellesnavnet Sørfoldpakken.

Kraftverk	Produksjon (omsøkt GWh)	Produksjon (gitt GWh)	Kostnad (kr/GWh)	Notat/brev
Kobbskarelva kraftverk	4,3	0	5,0 (søker)* 7,9 (NVE)	KSK-notat 94/2017
Mørsvikelva kraftverk	5,7	0	3,1	KSK-notat 95/2017
Blåmann kraftverk	10	0	6,1	KSK-notat 36/2017
Nevervatnet kraftverk	23,4	22,4	4,3	KSK-notat 97/2017
Sum	43,4	22,4		

*Søkers kostnad er estimert til 5,0 kr/GWh. NVE sin kostnad er estimert til 7,9 kr/GWh.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de 4 søknadene i Sørfoldpakken har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

NVE mener at ulempene ved bygging av Mørsvikelva, Kobbskarelva og Blåmann kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse sakene, og søknadene fra Norges Småkraftverk AS, Kobbskarelva kraftverk (SUS) og Veiski Vannkraft DA avslås.

NVE anbefaler at det gis tillatelse til Nevervatnet Kraft AS for bygging av Nevervatnet kraftverk og overføring av Kjølvelva til Nevervatnet.

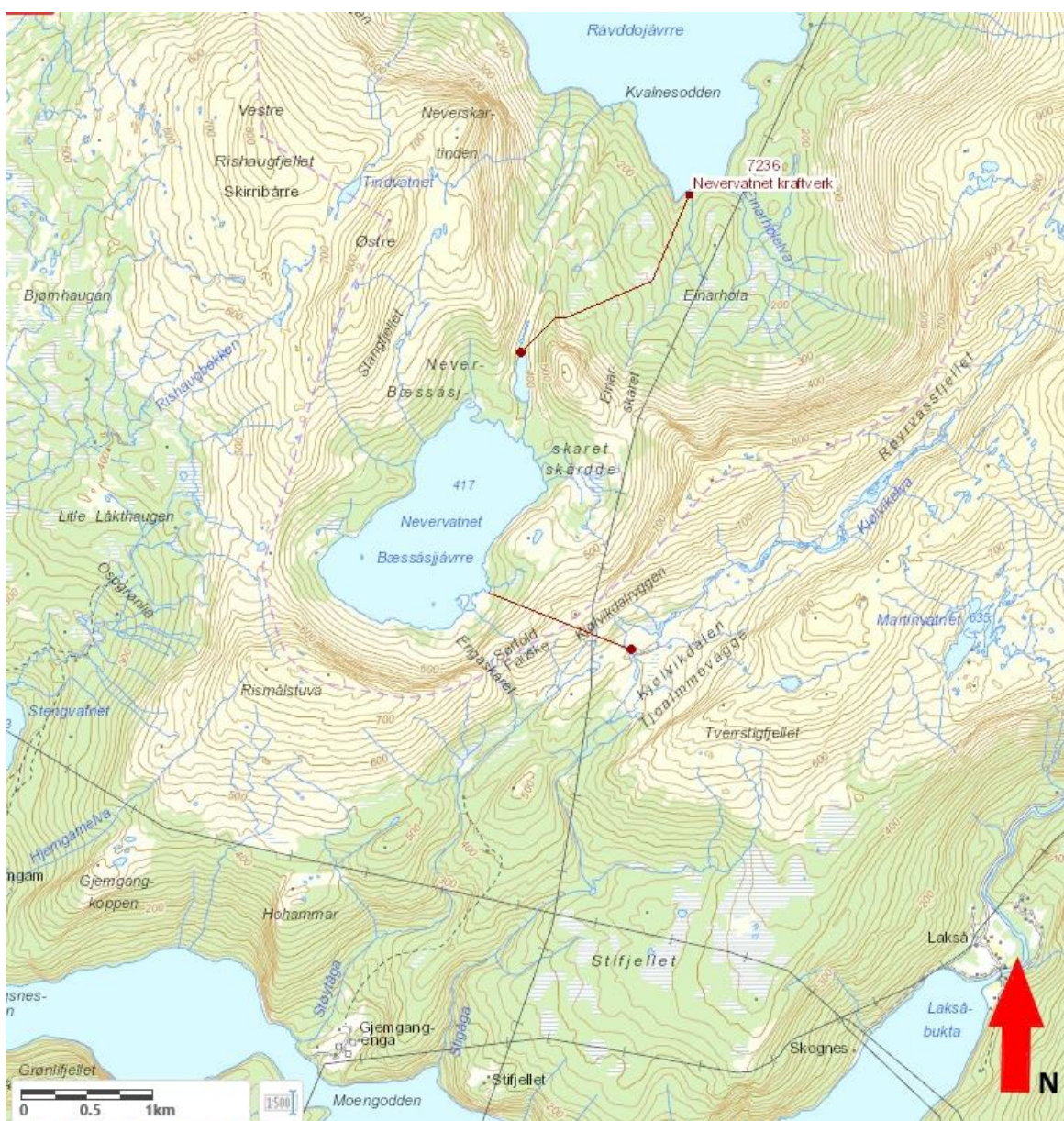
Samlet vil NVEs positive innstilling gi inntil 22,4 GWh i ny regulert og fornybar energiproduksjon. Dette prosjektet vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser med unntak av reindrift.

Oppsummering av søknaden

Om søker og søknaden

Det er ISE Produksjon AS og Statskog Energi AS som har etablert det felleseide selskapet som heter Nevervatn kraft AS. Nevervatn kraft AS ble stiftet 28.01.2016.

A/L Tørfjord Lysverk og A/L Sørsiden Lys og Kraft ble i 1958 slått sammen til ett kraftlag med navnet A/L Sørfold Kraftlag. I 2010 vedtok generalforsamlingen at Sørfold Kraftlag skulle registreres som samvirkeforetak (SA) med nye vedtekter. Registreringen som samvirkeforetak var ikke en endring i selskapsform, men en tilpasning ift. ny lov (Samvirkeloven). Den 16.oktober 2014 fusjonerte Sørfold Kraftlag SA med Fauske Lysverk AS og selskapet ISE Produksjon AS ble stiftet. Statskog Energi AS er et heleid datterselskap av Statskog SF. Vi viser ellers til omtale om konsesjonsmessige forhold bak i dokumentet på s. 37.

Kart 1. Oversiktskart. Røyrvatnet i nord, Nevervatnet sentralt plassert midt på kartet og Stigåga og Øvervatnet i sør.

Områdebeskrivelse

Nevervatnet ligger 415 meter over havet i Sørfold kommune i Nordland. Nevervatnet er allerede regulert med 2 meter. Manøvreringsreglementet ble fastsatt i 1973 i forbindelse med at Røyrvatn kraftverk fikk konsesjon. Vannet er omkranset av en rekke fjell; Østre Rishaugfjellet (847 moh.) i nord, Rismålstuva (792 moh.) i sør og Kjølvikdalryggen (868 moh.) mellom Nevervatnet og Kjølvikelva som ligger i Fauske kommune. Det er noe vegetasjon langs sidene av Nevervatnet, spesielt på nordsiden av Nevervatnet opp mot kote 450 – 500. Vegetasjonen preges av spredt subalpin bjørkeskog med spredte myrpartier. Storparten av nedbørfeltet til Nevervatnet er for øvrig snaufjell. Nevervatnet renner ned i et lite vann nord for Nevervatnet. I utløpet i nord-enden av det lille vannet er det mye ur med store steinblokker på begge sider av dalen. Elva forsvinner i grunnen i store deler av elveleiet fra Nevervatnet ned til Røyrvatnet. Elva er synlig i nedre del like før utløpet i Røyrvatnet. Ved utløpet er vegetasjonen preget av bjørke- og furuskog.

Som en del av planene for Nevervatnet kraftverk er det forutsatt å overføre Kjølvikelva fra Kjølvikdalen over til Nevervatnet. I nedbørfeltet til Kjølvikelva er det i all hovedsak snaufjell, men noe glissen lauvskog og kratt i de lavereliggende delene av feltet. På de flate partiene hvor Kjølvikelva renner, er det enkelte partier med myr og løsmasser, og det er grus og stein i elveleiet. Kjølvikelva renner inn i Stigåga som renner ut i Øvervatnet i Fauske kommune, se kart 1.

Utbyggingsplanene

Det foreligger ett alternativ for utbygging. Det innebærer overføring av Kjølvikelva til Nevervatnet og etablering av et inntak og kraftverk i Neverskarelva. Etter befaring av prosjektet endret Nevervatnet Kraft AS noe på planene for utbygging. I grove trekk flyttes overføringen fra sin opprinnelige plassering. Inntaket for overføringen blir plassert 500 meter lenger ned i Kjølvikelva enn de opprinnelige planene og utløpet vil bli plassert lenger vekk fra den eksisterende dammen i Nevervatnet. Når inntaket til overføringen flyttes vil en sideelv til Kjølvikelva bli tatt inn i overføringen og restvannføringen vil bli noe lavere. Det søkes om langhullsbovert overføringstunnel i stedet for sprengt tunnel og traseen for jordkabel og anleggsvei er noe endret. Det er endringene som legges til grunn for konsesjonsbehandlingen og som blir beskrevet i hovedtabellen under. Disse endringene har vært på høring for de som først uttalte seg.

Hovedtabell

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	17,3
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	41,7
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	76,4
Middelvannføring	m ³ /s	1,32
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,16
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,13
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,10
Restvannføring	m ³ /s	0,27
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	387
Avløp	moh.	117
Lengde på berørt elvestrekning	m	6,3
Brutto fallhøyde	m	276
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,64
Slukeevne, maks	m ³ /s	2,4

Minste driftsvannføring	m ³ /s	0,12
Planlagt minstevannføring, sommer	m ³ /s	0,10
Planlagt minstevannføring, vinter	m ³ /s	0,04
Tilløpsrør, diameter	mm	1000
Tunnel, tverrsnitt	m ²	12
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	490/1400
Overføring, lengde	m	1200
Installert effekt, maks	MW	5,5
Brukstid	timer	3700

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	3
HRV	moh.	417
LRV	moh.	415

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	10,1
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	13,3
Produksjon, årlig middel	GWh	23,4*

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	98,8
Utbyggingspris	kr/kWh	4,2**

* Dette inkluderer produksjonsøkningen i eksisterende Røyrvatn kraftverk med 2,9 GWh. Overføringen av Kjølvikelva bidrar med 12,5 GWh av produksjonen ** Etter indeksjustering: 4,3 kr/kWh.

Nevervatnet kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

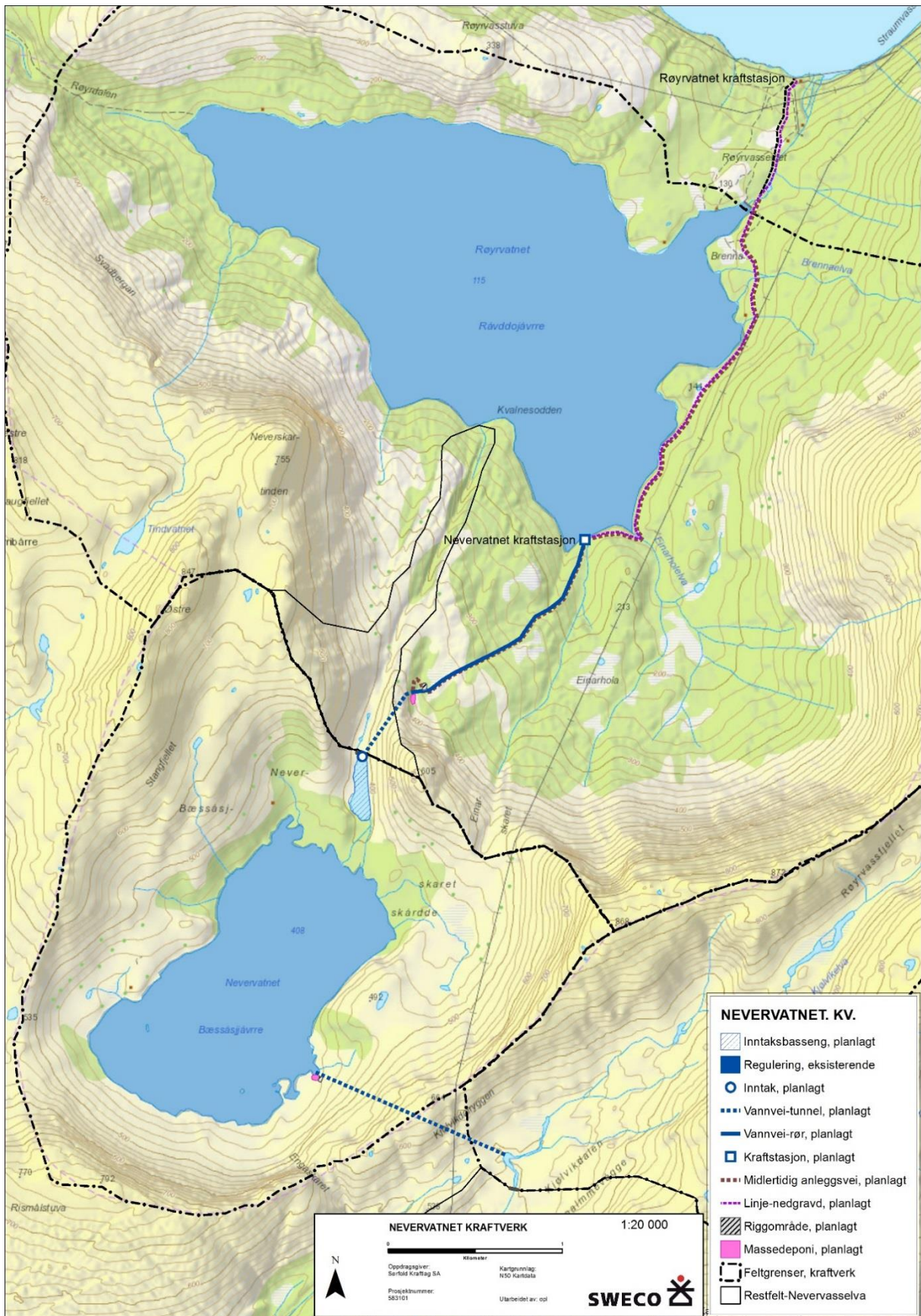
Ytelse	MVA	5,9
Spennning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,9
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	3,3
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Kart 2. Oversiktskart over det planlagt tiltaket.

Teknisk plan

Reguleringer

Det foreligger en reguleringskonsesjon til Røyrvatn kraftverk med tillatelse til å regulere av Nevervatnet med HRV/LRV på 417/415. Nevervatnet kraftverk vil etter avtale med konsesjonær for Røyrvatn kraftverk utnytte gjeldende reguleringshøyde på 2 meter i Nevervatnet og vil i denne sammenheng forholde seg til gjeldende manøvreringsreglementet. I forbindelse med overdragelse av konsesjoner og bruksretter fra Sørfold Kraftlag til ISE (Indre Salten Energi AS) Produksjon Røyrvatn AS, har NVE sendt en positiv innstilling med forslag til nytt manøvreringsreglement uten materielle endringer til Olje og Energidepartementet (OED). Innstillingen er ikke ferdigbehandlet i OED.

Overføringer

Det er planlagt å føre Kjølvikelva over til Nevervatnet. Inntaksstedet for overføringen ligger på kote 497. Damstedet ligger ytterligere ca. 100 m nedstrøms inntaket. Sperredammen skal forankres i fjell og ha en høyde på 1 m og en lengde på omlag 10 m. Det er fjell i hele damfotens lengde. Området ved inntaksbassenget er flatt og grunt. Overflatearealet blir omlag 3,4 daa.

Foran inntaket til overføringen sprenges det ut en kulp for å få gode inntaksforhold med tanke på is og luft. Inntaket vil bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Fra inntaket skal et overføringsrør på 1,6 m graves ned over enn strekning på 150 m. Videre skal det bores en overføringstunnel fra Kjølvikdalen over til Nevervatnet. Tunnelen blir 1050 m og vil ha en diameter på 1 m. Tunnelmassene som er estimert til 2000 m³ skal legges ved påhugget i strandkanten av Nevervatnet. Det vil bli benyttet helikoptertransport til arbeidet med overføringen.

Inntak

Inntaket til kraftverket er planlagt nedstrøms Nevervatnet. Nedenfor dammen i Nevervatnet er det et lite vann på kote 387 som omtales som Vatn 393. I dette vannet etableres det en betongterskel med en lengde på 15 m og en høyde på 0,5 m. Inntaket vil ligge på 2 m dybde og bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Det totale volumet i Vatn 393, som vil fungere som inntaksbasseng, vil bli på ca. 62000 m³. Overflatearealet vil ikke bli endret.

Vannvei

Vannveien er planlagt på østsiden av Neverskarelva. Fra inntaket skal det drives tunnel (12m²) over en strekning på 490 m. Tunnelpåhogget er planlagt ved en vertikal bergvegg ca. på kote 350. Fra påhugget skal vannveien graves ned over en strekning på 1400 m.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på sørsiden av Røyrvatnet like vest for en bekk som renner langs planlagt vannvei. Terrenget på kraftstasjonsområdet er slakt skrånende og det er fjell i dagen. Det er estimert at et område på 500 m² må ryddes for skog. Utløpet og underetasjen til kraftstasjonen må sprenges ut for å få plass til en stasjon med grunnflate på ca. 100 m². I kraftstasjonen installeres det en peltonturbin med effekt på 5,5 MW. Turbinsenteret blir på ca. kote 117. Det installeres en generator med ytelse på ca 5,9 MVA og generatorspenning på 6000 V. Transformatorene får samme ytelse og omsetning på 6,6/22kV.

Nettilknytning

Fra Nevervatnet kraftverk er det planlagt en ca. 3300 m, 22 kV jordkabel frem til ISE Produksjons 22 kV nett ved Røyrvatn kraftverk. Kabelen tilkobles nettet her via en 22 kV koblingskiosk med måling og vern for anlegget. Nødvendig teknisk kabeltverrsnitt er beregnet til 150 mm². Beregning av økonomisk tverrsnitt vil bli gjort dersom det blir gitt konsesjon. Nordlandsnett har søkt konsesjon på ny 132 kV-linje mellom Stigfjell og Salten transformatorstasjon. 132 kV-linjen vil passere ca. 350 meter øst for Nevervatn kraftstasjon (øst for og parallelt med eksisterende 420 kV-linje). Nordlandsnett har i sin

konsesjonssøknad nevnt samarbeid med Nevervatn kraftverk om anleggsvei etc. langs den nye 132-kV-traseen, og hvis mulig ønskes derfor jordkabelen fra Nevervatn kraftverk lagt ned i samme trasé for å redusere de samlede naturinngrep i anleggsfasen, redusere arealet/ størrelsen på ryddebeltet i driftsfasen samt redusere det totale klausulerte areal. Eksakt plassering i forhold til 132- og 420 kV-linjene avklares med hhv. Nordlandsnett og Statnett. Fra Nevervatnet kraftverk planlegges derfor kabelen ført i bakken ca. 350 meter fram til traseen for ny 132 kV-linje, krysser Einarholelva og følger deretter parallelt med den nye 132 kV-linja ca. 2 km fram til en tenkt linje i forlengelsen av dam Røyrvatn. Herfra føres kabelen ned mot østre ende av dam Røyrvatn, krysser nedstrøms dam Røyrvatn og følger eksisterende trasé for atkomst til dam Røyrvatn helt ned til Røyrvatn kraftverk. Ved kryssing av elver, herunder Einarholelva og elveløpet nedstrøms dam Røyrvatn, vil det støpes inn trekkerør i kulvert for å sikre kabelen mot skade. Kulverten dekkes til med steinmasser.

Veier

Det er planlagt å oppgradere den 750 m lange ATV-veien opp til inntaksdammen til Røyrvatn kraftverk. Rett nedstrøms dammen på Røyrvatnet er det planlagt en 20 m lang bru med en bredde på 4 m over Røyrvasselve. Videre planlegges det en midlertidig anleggsvei langs østsiden av Røyrvatnet opp til påhugget. Den midlertidige veien har en lengde på om lag 3500 m.

Massetak og deponi

Ved boring av overføringstunnelen er det estimert at det vil bli behov for å deponere 2000 m³ masse. Massene skal deponeres ved i strandkanten ved Nevervatnet. Det er også behov for et deponi ved tilløpstunnelen. Størrelsen på deponiet vil bli på om lag 1 dekar med om lag 10600 m³ masse.

Arealbruk

Inngrep	Midlertidig arealbehov(daa)	Permanent arealbehov (daa)	Merknader
Reguleringsmagasin	0	0	Allerede eksisterende
Overføring	0	0	Se riggområde
Inntaksområde	1,5	1,5	0,5 daa er nytt oppdemt areal
Rørgate	28,4	0	1420 m i grøft
Riggområde	2	0	I forbindelse med overføringstunnel og tilløpstunnel
Oppgradering ATV-vei	5,3	2,3	
Ny ATV-vei, perm.	28,7	12,3	
Kraftstasjonsområde	0,5	0,5	Kraftstasjonen 100 m ²
Massetak/deponi	ca. 1	ca. 1	I forbindelse med overføringstunnel og tilløpstunnel
Nettilknytning	3,2	0	Jordkabel
Totalt	70,6	17,6	

Eiendomsforhold

Fallrettighetene er ikke tidligere konsedert. Det er gjort avtaler med alle berørte rettighetshavere til både de fallrettighetene og arealene som er nødvendige for å bygge Nevervatnet kraftverk.

Konsulentselskapet Sweco har på oppdrag av søker gjort utregninger av kraftgrunnlaget både i forhold til industrikonsesjonsloven (ikl) og til vassdragsreguleringsloven. Overføringen av Kjølvikelva er innkalkulert i disse beregningene. Økningen av kraftgrunnlaget ligger godt under 4000 naturhestekrefter. Det er dermed ikke behov for konsesjon etter ikl for Nevervatnet kraftverk.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Prosjektområdet knyttet til Nevervatnet og Røyrvatnet ligger i Sørfold kommune, mens inntaksområdet i Kjølvikdalen er i Fauske kommune. Områdene rundt Nevervatnet og Røyrvatnet inngår i områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål (LNF) i Sørfold kommunes arealplan.

Kommunen har vedtatt en Energi- og klimaplan for 2011-2014 som har fokus på mål og tiltak for det som kan gjennomføres innenfor kommunens handlingsrom, særlig innenfor kommunal virksomhet. Det er ingen føringer i denne planen for småkraftverk.

Kjølvikdalen ligger i Fauske kommune og området er regulert til LNF-formål.

Fylkesvise planer for småkraftverk

Fylkestinget i Nordland fylkeskommune vedtok i 2012 «Regional plan for små vannkraftverk i Nordland». Planen er et verktøy for å bidra til å effektivisere saksbehandlingen for berørte instanser. Planen skal kunne styrke mulighetene til å gjøre en helhetlig vurdering av konsesjonssøknader og gjøre prosessen mer forutsigbar for utbyggere og samfunnet for øvrig. I planen er det lagt til grunn ulike vurderingskriterier for tema som reindrift, landskap, friluftsliv, fiske og urørthet. Dette blir da vurdert opp mot samfunnsnyten. Nevervatnet kraftverk er vurdert av fylkeskommunen til havne i gult prioriteringsnivå: prioritert med strenge betingelser. Kategorien er svært restriktiv og utbygging kan tillates dersom avbøtende tiltak opprettholder viktige miljøverdier på dagens nivå, og det er dokumentert at utbyggingen har stor samfunnsnytte.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter § 6 i vassdragsreguleringsloven og kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 30.08.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, FNF og reinbeitedistriktet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

NVE refererer kun hovedkonklusjonene fra uttalelsene her. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Sørfold kommune tilrår en utbygging under forutsetning av at vilkår og krav om avbøtende tiltak som er satt i saksutredningen følges opp. Det omfatter at det skal holdes en løpende dialog med reindriftsnæringa før og under en anleggsperiode slik at næringens interesser blir ivarettatt, kulturminner skal ikke berøres, turbinen skal støydempes og det etableres gjerde rundt inntaksområdet i Kjølvikelva i samråd med reindriftsnæringa.

Fylkesmannen i Nordland har innsigelse til prosjektet med bakgrunn i de negative konsekvensene for reindrift og en bekekløft av regional verdi.

Nordland fylkeskommune fraråder at det blir gitt konsesjon til Nevervatnet kraftverk. Kraftverket vil gi negative konsekvenser for rødlistede arter, snaufjell, bekkekløfter og flyttleier for rein.

Statens vegvesen har ingen merknader til utbyggingen.

Direktoratet for mineralforvaltning har etter søk i geologiske undersøkelsesdatabaser ingen kommentarer til søknaden.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Nordland mener at en utbygging vil føre til stor belastning for friluftslivet i området og at opplevelsesverdien av området vil bli sterkt redusert.

Norges Jeger- og Fiskeforbund i Nordland mener at en utbygging vil gi negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og opplevelsen av tilnærmet urørt natur. Jeger- og fiskeforbundet mener at de positive fordelene ikke kan veie opp for de negative ulempene.

Stifjell utmarkslag ved Øystein Vedal ytrer bekymring for vannforholdene i Stigåga ved en eventuell utbygging. Dette gjelder særlig i forbindelse med isforholdene i Øvervatn, men også tap av naturverdier. Utmarkslaget vil at det skal settes i verk tiltak som permanent kai og traktorvei som skal lette og sikre tilgangen til Solvik-Engan-Stifjell. Uttalelsen peker også på forholdet til lokalt eierskap, erverv av grunn og feil/unøyaktigheter i søknaden.

Sisomar AS er positive til utbyggingen. En overføring av Kjølvikelva til Nevervatnet vil føre til et økt tilslag til Straumvasselva og vil bidra til å sikre vannføringen og vanntilgangen til Sisomar sitt settefiskanlegg.

Gøran Helgesen har hytte og naust ved Nevervatnet og ser helst at det ikke blir en utbygging av Nevervatnet kraftverk. Han kommenterer reguleringshøyder i magasinet opp mot sin eiendom og forholdet for fisk og gyting i Nevervatnet.

Søkers svar på høringsuttalelsene til konsesjonssøknaden (de punktene der søker skriver «ingen kommentar», er utelatt fra det som er referert under):

«Fylkesmannen i Nordland

Søkers kommentar: Plasseringen av inntaksdam og –demning havner innenfor det området som Fylkesmannen anmerker som oppsamlingsområde. Søker har utredet en annen plassering av inntaket som fremmes som en planendringssøknad til NVE. NVE vil sende denne planendringssøknaden formelt sett ut på høring, men planendringsforslaget vedlegges også her. Det nye inntaksstedet ligger ca. 500 m nedstrøms opprinnelig omsøkt inntak/damsted. Damstedet ligger ytterligere ca. 100 m nedstrøms inntaket. Sperredammen forutsettes å bygge 1 m i høyden, og lengden blir ca. 10 m. Høyde og lengde er redusert med henholdsvis 2 m og 5 m i forhold til tidligere konsesjonssøkte alternativ. Det er fjell i hele damfotens lengde. Området ved inntaksbassenget er flatt og grunt. Overflatearealet blir ca. 3,4 da, omtrent det samme som i dag. Foran inntaket sprenges en kulp for å få gode inntaksforhold med tanke på is og luft. Inntaket vil bli utstyrt med inntaksrist og stengeanordning. Mellom inntaksbasseng og påhugg for overføringstunnel legges det nedgravd rør. Det vises til Figur 1: Oversiktskart, opprinnelig omsøkt løsning og ny løsning. Tiltaket vil fremdeles medføre negativ konsekvens for reindriften, spesielt i anleggsfasen, men vil ikke påvirke retten til å flytte rein, hverken midlertidig eller permanent. Dette understøttes også av vedlagte notat fra tidligere reindriftsagronom i området, Harald Rundhaug. Nedstrøms inntaksdammen vil det bli redusert vannføring ift dagens situasjon, og dette vil kunne gjøre det lettere for reinen å krysse Kjølvikelva, spesielt i smelte-/flomperioder.

Søker er enig i at den opprinnelig omsøkte løsningen kan medføre problemer for reinens trekk opp og ned Kjølviadalryggen. Søker har derfor utredet en annen løsning for overføring av vannet som fremmes som en planendringssøknad til NVE. NVE vil sende denne planendringssøknaden formelt sett ut på høring, men planendringsforslaget vedlegges også her. Alternativ løsning innebærer styrt boring av overføringstunnel hele strekningen fra Nevervatnet og til nær inntaket i Kjølviadalen. De øverste ca. 150 m av overføringen forutsettes utført som nedgravd rør med diameter ca. 1,6 m. Deretter bores ca. 1050 m tunnel med diameter ca. 1,0 m. Tunnelmasser, ca. 2.000 m³, legges ved påhugg ved/ i strandkanten ved Nevervatnet. Helikoptertransport vil bli benyttet. Alternativet anses å være driftsmessig bedre enn tidligere omsøkt alternativ da det mellom de alternative damstedene er rolige partier i elva/ lite fall slik at isen er mer stabil og at eventuell sarr ikke vil være noe problem. Alternativet vil fullstendig eliminere faren for ising og vil ikke påvirke reinens muligheter for vandring opp og ned Kjølviadalryggen eller langs Nevervatnet.

Innledningsvis påpekes det at utstrekningen av usikker is som oftest baseres på lokalkunnskap. Søker driver i dag Røyrvatn kraftverk og besitter derfor lokalkunnskap om isforholdene både i Nevervatn, Røyrvatn og Straumvatn. Både Nevervatnet, Røyrvatnet og Straumvatnet er i dag merket som magasin med varierende vannstand og oppsprukket is langs land (kilde: www.iskart.no). Sokers alternative løsning for overføring, vil medføre usikker is i forbindelse med utløpet i Nevervatn. Snøsmelting i Kjølviadalen og dermed overføring av vann fra Kjølviadalen til Nevervatnet vil skje senere enn rundt Nevervatnet. I følge tidligere reindriftsagronom Harald Rundhaug, jf vedlagte notat, vil snøsmelting i Kjølviadalen i et normalår skje etter at reinen er flyttet vest- og nordover og da vil reinen ikke bli påvirket av overføringen. Det naturlige utløpet av Neverskarelva ved «Kvalnesodden» i Røyrvatnet gir i dag fare for usikker is rundt utløpet, jf Figur 2: Eksisterende områder med usikker is Røyrvatn (kilde: www.iskart.no). Etter utbyggingen vil det, så lenge kraftstasjonen er i drift, være slik at vannet vil bli utnyttet i kraftstasjonen. Da vil det eksisterende området med usikker is bli «erstattet» av usikker is i forbindelse med utløpet fra kraftstasjonen. Arealet med usikker is på Røyrvatnet i forbindelse med utløpet fra kraftstasjonen vil bli større enn eksisterende område med usikker is ved utløpet av Neverskarelva. Det anmerkes for øvrig at utløpet av Einarskarelva, like øst for planlagt kraftstasjon, også skaper et naturlig område med fare for usikker is, jf Figur 3: Antatt usikker is ved utløp kraftstasjon og utløp Einarskarelva. Området med usikker is oppstrøms dammen i Røyrvatn vil sannsynligvis ikke endres om følge av økt tilsig.

Vatn 393 er i sin helhet i dag definert som et vatn med svekket is. Elvestrekningen mellom dam Nevervatn og Vatn 393 er definert som elvestrekning med øket vannføring eller fare for plutselige overløp (kilde: www.iskart.no). Når vannet slippes fra Nevervatnet til Vatn 393 på vinterstid beveger det seg under snøen som legger seg i slukta nedstrøms dam Nevervatn. Økte vannmengder vil etter utbyggers syn ikke endre på dette. Når det ikke ligger snø nedstrøms dam Nevervatn vil økt tilsig kunne representere en økt hindring for reinens trekk/ vandring på tvers av vannveien mellom Nevervatn og Vatn 393. Som kompenserende tiltak kan det etableres en bro over slukta nedstrøms dam Nevervatn som reinen kan gå over, jf rød ring på Figur 4: Dam Nevervatn med snø i slukta. Broen utformes slik at den glir mest mulig inn i eksisterende omgivelser, men vil i noen grad medføre et økt «visuelt inngrep» i naturen og redusere opplevelsen av urørt natur. Søker vil også påpeke at det i forbindelse med byggingen av Nevervatn kraftverk er nødvendig å skifte ut eksisterende manuelt betjente luke i dam Nevervatn med en fjernstyrt luke. Dette vil redusere ferdseilen inn til Nevervatnet og dermed også redusere forstyrrelsene for reinen.

Etablering/ bygging av rørgate, midlertidig anleggsvei og strømkabel vil uunngåelig gi tap av beiteland og påvirke flytt- og trekkleier negativt i anleggsperioden. Når anleggsperioden er over, vil naturen gradvis reetablere seg og tapt beiteland vil dermed være tidsbegrenset. Det fins ikke noe alternativ til nedgravd rørgate fra Vatn 393 til kraftstasjonen. Ifm anleggsarbeidet vil det vektlegges å berøre minst mulig terreng. Videre kan det samarbeides med reinbeitedistriktet ift beste tidsrom å utføre arbeidet i. Midlertidig anleggsvei omtales ytterligere i punktet nedenfor. Strømkabel er planlagt nedlagt i bakken ifm etablering av midlertidig anleggsvei. Dersom anleggsvei ikke blir etablert, kan man fortsatt legge kabelen i bakken men man kan også velge en løsning med sjøkabel i Røyrvatnet.

Den opprinnelig omsøkte traseen for anleggsvei var lagt langs eksisterende kraftlinjetrase. På NVE-befaringen ble imidlertid en trasé som mer eller mindre følger Røyrvatnets østre bredd fremlagt og befart. Salten Friluftsråd har i sin friluftskartlegging vurdert områdene rundt hele Røyrvatnet til å være et «svært viktig utfartsområde». Kartleggingen beskriver at dette er et «Svært mye brukt område, både uorganisert / organisert sommer som vinter. Ski, fotturer, jakt, padling, fiske, bærplukking, undervisning». Dette betyr at området rundt Røyrvatn allerede i dag har store «forstyrrelser» i form av friluftaktiviteter. Det vises i denne sammenheng til FSJFFs og FNFs høringsuttalelser samt til vedlagte utskrift fra Miljødirektoratets Naturbase som beskriver området (Id nr FK00000498). En midlertidig anleggsvei vil kunne gi mulighet for økt utfart i området rundt Røyrvatn. En midlertidig anleggsvei vil imidlertid kunne adgangsbegrenses og merkes slik at økt «utenforstående ferdsel» som følge av anleggsveien motvirkes. En løsning med å legge anleggsveien under HRV (høyeste regulerte vannstand) på Røyrvatn er vurdert og forkastet siden dette ikke vil gi mindre utfart og påvirke fiskemulighetene fra land negativt. I tillegg vil en slik vei kunne være problematisk å bruke spesielt i flomsituasjoner. Midlertidig anleggsvei kan kuttes helt ut ved å frakte materiell og personell på leker/ båt over Røyrvatnet. En slik alternativ løsning betinger etablering av kai både ved eksisterende dam Røyrvatn og ved Nevervatn kraftstasjon og vil være en dyrere løsning enn den omsøkte. Transport over vann vil gi økt risiko for, og økte konsekvenser ved, forurensning i nedbørsområdet til Straumen vannverk. Alternativ løsning vil også gi økt bruk (i perioder daglig) av helikopter som vil gi forstyrrelser over et større område enn transport via midlertidig anleggsvei vil gjøre. Gjennomføringen av anleggsarbeidene og dermed forstyrrelsene i området vil antakelig også ta lengre tid ved alternativ løsning enn ved den omsøkte. I dette området har Nordlandsnett søkt konsesjon på ny 132 kV linje mellom Stigfjell og Salten Transformatorstasjon. Nordlandsnett vil i den sammenheng etablere anleggsvei. Etableringen av midlertidig anleggsvei til Nevervatn kraftverk er tenkt koordinert med behovet Nordlandsnett har for anleggsvei. En slik koordinering vil redusere den samlede belastningen for reindriften. Dersom Nevervatn Kraft AS og Nordlandsnett oppnår en slik koordinering kan det også være aktuelt å tilby reindriftsnæringen helt eller delvis dekning av flytting av rein samt foring av reinen. Det er dermed søkers vurdering at alternativ løsning for Nevervatn kraftverk med transport over Røyrvatn samlet sett vil gi en betydelig økt belastning for reindriften enn ved en koordinert etablering og bruk av midlertidig anleggsvei både ifm bygging av kraftverket og ifm Nordlandsnetts bygging av kraftlinje. Søker presiserer at anleggsveien er midlertidig. Etter ferdig utbygd kraftstasjon (og kraftlinje hvis disse kan koordineres) vil anleggsveien bli fjernet i sin helhet og traseen vil gro igjen. Avslutningsvis opplyses det om at søker og Nordlandsnett forgiveves har forsøkt gjentatte ganger å få til et møte med reinbeitedistriktet for å diskutere hvordan en eventuell bygging av kraftverk og kraftlinje kan gjennomføres med minst mulig ulempe for reindriften og hvilke konkrete avbøtende tiltak som er mest aktuelle/ ønskelige. Søker

har allikevel pekt på noen mulige kompenserende tiltak og er innstilt på å involvere reindriftsnæringen i planlegging av utbyggingen dersom det blir gitt konsesjon.

Sørfold kommune

Sørfold kommune har tilrådd at det gis konsesjon som omsøkt til Nevervatn kraftverk.

Tilrådningen er gitt under forutsetning av at avbøtende tiltak gjennomføres.

Kommunen har spesifikt nevnt at det bør settes krav om følgende avbøtende tiltak:

1. Det holdes løpende dialog med reindriftsnæringa i før oppstart og gjennom hele anleggsperioden for å sikre at deres interesser blir ivaretatt.

Søkers kommentar: Reindriftsnæringa vil bli invitert til planleggingsmøter for å tilpasse anleggsarbeidet i størst mulig grad til de behov reindriftsnæringen har.

2. Fylkeskommunen/ sametinget kontaktes slik at registrerte kulturminner ikke berøres.

Søkers kommentar: Nordland fylkeskommune og Sametinget som har delegert myndighet kulturminnesaker vil konsulteres i forbindelse med planleggingen/prosjekteringen av kraftverket slik at både registrerte og ikke-registrerte kulturminner blir ivaretatt. Dette er også noe NVE tar inn som vilkår i en eventuell vassdragskonsesjon.

3. Turbinen støydempes.

Søkers kommentar: Utbygger vil søke å etablere skjermet utløp fra turbinen og etablere ventilasjonsrister inn mot terrenget (ikke ut mot Røyrvatnet) for å dempe støyen mest mulig.

4. Etablering av gjerde rundt inntaksområde i Kjølvikelva i samråd med reindriftsnæringa.

Søkers kommentar: Behovet for et slikt tiltak er antakelig ikke lenger til stede, gitt utforming av nytt inntaksområde. Dersom reindriften allikevel skulle ønske et slikt gjerde, vil søker medta dette som kompenserende tiltak.

I tillegg har Sørfold kommune følgende kommentarer:

1. Kjølvikelva i Fauske kommune overføres til Nevervatnet som vil øke tilsiget i vassdraget noe, som vil sikre vannforsyning/ minstevannføring i Straumenvassdraget.

Søkers kommentar: Sikrere vannforsyning til Sørfold kommune samt større sikkerhet mot at vannføringen i Straumelva kommer under minstevannføringskravet til Sisomar AS, vurderes som en av prosjektets positive effekter for lokalsamfunnet. Overholdelse av minstevannføringskravet til Sisomar AS vil også ha positiv effekt for laksevandringen opp Straumvasselva.

2. Nevervatnet ligger i nedbørsfeltet til Straumen vannverk. Dette medfører at utbygger må være særlig aktsom med utslipp av uønsket materiale som kan påvirke vannkvaliteten.

Søkers kommentar: Utbygger vil etablere gode rutiner og kontroller i forhold til miljø. Forholdet til Sørfold kommunes drikkevannskilde vil bli behandlet i risiko- og

sårbarhetsanalyser og nødvendige krav, tiltak og rutiner vil bli innarbeidet i detaljplan for miljø og landskap. Detaljplan for miljø og landskap vil oversendes Sørfold kommune for uttalelse før planen sendes NVE for godkjenning. Anleggstrafikk direkte i vannkilden, jf alternativene med midlertidig anleggsvei over Røyrvatnet eller under HRV, vurderes også som mindre sikkert ift Sørfold kommunes drikkevannskilde enn alternativet med anleggsvei på land.

Stiffjell utmarkslag

Stiffjell utmarkslag, som representerer 2 av 30 grunneiere som berøres av fraføringen av vann fra Kjølvikelva, har uttalelser knyttet til følgende forhold:

1. *Minstevannføring i Kjølvikelva/ endrede isforhold i Øvervatn. Stiffjell utmarkslag er usikker på om alt vann skal overføres eller om det skal slippes vann forbi demningen. Videre er utmarkslaget bekymret for hva reduksjonen av ferskvannstilsiget til Øvervatn har å si for isen på Øvervatn.*

Søkers kommentar:

- a) *I konsesjonssøknaden står det at det søkes om en minstevannføring nedenfor inntaket i Kjølvikelva på 0,04 m³/ s på vinteren og 0,09 m³/ s på sommeren. De er disse størrelsene som gjelder, og det er ingen planer om å tørlegge Kjølvikelva. Også i referatet fra informasjonsmøtet 9.aug 2012 er det redegjort for at det hele tiden har vært intensjoner om å slippe minstevannføring forbi inntaket i Kjølvikelva.*
 - b) *Fraføringen av vann fra Kjølvikelva representerer en svært liten andel av det totale tilsiget som drenerer til Øvervatn. Sulitjelmavassdraget (vassdragsnummer 164.Z) med fratrekk av Nedrevatnet vassdragsnummer 164.A), har et areal på 997 km² og et tilsig på 1 468 mill m³/ år som i sin helhet drenerer til Øvervatn. Stigåga sidedebørsfelt (vassdragsnummer 164.B2Z) med fratrekk av Blåfjellvatnet (vassdragsnummer 164.B2D) som allerede er overført til Siso kraftverk, har et areal på 15 km² og et tilsig på 35 mill m³/ år. Totalt tilsig til (inkludert planlagt minstevannføring forbi) demningen som er tenkt etablert i Kjølvikelva er 24,3 mill m³/ år. Uten å ta hensyn til minstevannføringen utgjør dette reduksjonen i tilsig av ferskvann til Øvervatn.*
 - c) *Reduksjonen av ferskvannstilsig til Øvervatn blir dermed i underkant av 1,7 %. Det er søkers oppfatning at denne reduksjonen ikke vil føre til endre isforhold i Øvervatn og at sesongvariasjoner i været i så måte vil bidra sterkere til variasjoner i isforholdene.*
2. *Fløting av tømmer. Stiffjell utmarkslag henviser til tidligere praksis med fløting av tømmer og mener tap av denne muligheten må kompenseres ved etablering av traktorvei og kai.*

Søkers kommentar: Søker er av den formening at de «kravene» utmarkslaget argumenterer for, ikke står i stil med ulempene de påføres. Tømmerfløting er i dag så ressurs- og kostnadskrevende at dette lengre ikke er lønnsomt. Tømmerfløting er en driftsform som skogbruket på landsbasis forlot for ca. 50 år siden.

3. *Tap av naturverdier. Utmarkslaget nevner her;*
 - a) *lyden fra fossen fra Stielva,*
 - b) *konsekvensene for fisken i Øvervatnet ved at ferskvannstilførselen minker*
 - c) *usikkerhet knyttet til vannføring og økt minstevannsføring samt*

d) kompensasjon for økt tap av elg som følge av usikker is.

Søkers kommentar: Bygging av Nevervatn kraftverk vil redusere vannføringen i fossen fra Stielva, men med minstevannføringen sikres det at det fortsatt vil være vann og lyd fra fossen. Reduksjonen i ferskvanntilførelsen som er redegjort for ovenfor, gjør at søker mener det ikke er sannsynlig at fisken i Øvervatnet blir påvirket og at fiske i nærheten av fossen fra Stielva kan fortsette som før også etter bygging av kraftverket. Det samme gjelder elgens trekk over isen på Øvervatnet.

4. Lokalt eierskap. Utmarkslaget ønsker forsikringer om at kraftressursene ikke skal selges ut, og at verdien av overført vann skal godtgjøres fallrettighetshaverne fullt ut.

Søkers kommentar: Hverken søker eller NVE kan gi lovnader om at eierskapet til Nevervatn kraftverk ikke kan skifte eier en gang i framtiden. Søker har imidlertid som intensjon å eie og drive Nevervatn. Det er inngått intensjonsavtaler med samtlige av de berørte fallrettighetshavere, også de to som representerer Stifjell utmarkslag, hvor prinsippene for godtgjøring av fallrettighetseierne er beskrevet. Dersom kraftverket blir realisert vil selvsagt de inngåtte avtaler bli overholdt.

5. Erverv av grunn ved inntak. Utmarkslaget påpeker grunneierne ifm inntaket må få godtgjørelse.

Søkers kommentar: I de inngåtte intensjonsavtaler med samtlige av de berørte fallrettighetshavere er det medtatt slik godtgjørelse.

Norges Jeger- og Fiskeforbund i Nordland:

Hovedkonklusjonen til NJFF er at friluftsopplevelsen vil forringes ved realisering av Nevervatn kraftverk.

Søkers kommentar: Søker mener forringelsen av friluftsopplevelsen vil være liten siden konstruksjonene for en stor del er nedgravd/ skjult og fordi konstruksjoner på/ over bakken vil være skjult av vegetasjon. Samtidig erkjenner søker at kraftutbygging har negativ innvirkning for eksempel på opplevelsen av urørthet.

FNF Nordland:

Søkers kommentar: Jf. vår kommentar til NJFFs uttalelse ovenfor.

Nordland fylkeskommune:

1. Det slippes en minstevannføring som kan opprettholde verdiene i bekkekløften i Kjølvikelva.

Søkers kommentar: Det er søkers oppfatning at planlagt/ omsøkt minstevannføring samt gjenværende tilsig nedstrøms overføringen/ inntaket vil vareta dette.

2. Det gjennomføres tiltak som sikrer at fossefall fremdeles kan benytte elva som leveområde.

Søkers kommentar: Søker vil søke råd fra relevant faglig hold om tiltak som kan sikre at fossefallet fremdeles kan benytte Kjølvikelva som leveområde.

3. Tiltaket ikke fører til hindringer i reinens flyttleier i området.

Søkers kommentar: Jf. vår kommentar til Fylkesmannens uttalelse ovenfor.

4. Tiltak i snauffellet har en landskapsmessig tilpasning.

Søkers kommentar: Det vil legges vekt på å utforme konstruksjoner slik at de i størst mulig grad tilpasses landskapet.

5. Det gjennomføres tiltak som sikrer opp- og nedgang av ål uten at den blir skadet forbi Røyrvatn kraftverk.

Søkers kommentar: Tiltakene ifm bygging av Nevervatn kraftverk vil ikke berøre Røyrvatn kraftverk på noen annen måte enn at tilsiget øker og forholdene for ålen vil være uendret.

6. Det stilles krav om minstevannføring i Neverskarelva.

Søkers kommentar: I søknadsfasen ble det avklart med NVE at Nevervatn kraftverk skulle bygge på eksisterende konsesjon gitt til Røyrvatn kraftverk, og denne inkluderer ikke minstevannslipp fra Nevervatn.»

Tilleggsopplysninger

Etter befaring justerte Nevervatnet Kraft AS prosjektet og en planendring ble sendt ut på begrenset høring den 14.12.16. Den begrensede høringen omfattet de som skrev uttalelser ved den offentlige høringen. NVE fikk følgende uttalelser til endringssøknaden:

Fylkesmannen i Nordland mener at forslagene til endret utbyggingsløsning ikke er tilstrekkelige til å trekke innsigelsen og opprettholder derfor innsigelsen til prosjektet. De negative konsekvensene for reindrift fortsatt er for store til å kunne aksepteres.

Nordland fylkeskommune opprettholder å fraråde en utbygging av Nevervatnet kraftverk.

Statens vegvesen har ingen kommentar til endringssøknaden.

Gøran Helgesen har sendt inn tilsvarende uttalelse som til konsesjonssøknaden.

Øystein Veland og Kjellaug Strøm viser til Stifjell utmarkslag sin uttalelse til konsesjonssøknaden og mener i tillegg at forslaget til minstevannføring er for lav. De kommenterer den justerte plasseringen av inntaket som er presentert i endringssøknaden og viser til at det vil bli mindre restvannføring i Stigåga. Dette vil gi mindre vannføring i elven uten at søker har justert minstevannføringen i Stigåga. Veland og Strøm hevder at endringen er et brudd på de lovnader som er gitt for å få grunneierne i Stifjell til å underskrive en intensjonsavtale med tanke på å avgi fallrettighetene for vassdraget. De ber om at minstevannføringen blir høyere enn det som er foreslått. Videre krever de at det blir gjort en grundig vurdering av isforholdene på Øvervatnet av en faginstans.

Søkers svar på høringsuttalelsene til planendringssøknaden (de punktene der søker skriver «ingen kommentar», er utelatt fra det som er referert under):

«Fylkesmannen i Nordland:

1. *Anleggsperioden. Fylkesmannen mener at sikring av reindriftas rett til å flytte med rein ikke er dokumentert.*

Søkers kommentar: Søker har foreslått at utbyggerne i området (Nevervatn Kraft, Nordlandsnett og Statnett) kan samarbeide om helt eller delvis dekning av en foringsløsning for reinen, slik at behovet for flytting i anleggsperioden blir eliminert. Dette er ikke kommentert av Fylkesmannen, og dermed heller ikke avvist.

2. *Driftsperioden. Fylkesmannen mener at sikring av reindriftas rett til å flytte med rein ikke er dokumentert.*

Søkers kommentar: Søker har tidligere vedlagt en uttalelse fra tidligere reindriftsagronom om at reindriftens rett til flytting ikke vil bli påvirket i kraftverkets driftsperiode. Dette er ikke nevnt/hensyntatt av Fylkesmannen. Det følger også av vårt svar lenger ned, at vi mener at flytting av rein blir lettere etter utbygging enn før utbygging.

3. *Hvilken påvirkning inntakسدemning og inntaksbasseng i Kjølviðdalen vil ha på flytt- og trekkleier som leder inn og ut av oppsamlingsområdet i Kjølviðdalen.*

Søkers kommentar: Plasseringen av inntaksdam og –demning havner innenfor det området som Fylkesmannen anmerker som oppsamlingsområde. Søker har derfor foreslått en annen plassering av inntaket i en planendringssøknad til NVE.

Fylkesmannen påpeker at den nye løsningen til en viss grad vil redusere de negative konsekvensene for reindriften, men problematiserer skjønnsmessig rundt isforholdene nedstrøms dammen. Klimaendringenes betydning for isforholdene i inntaksområdet er selvsagt vanskelig/umulig å forutsi, men denne usikkerheten vil bero uendret ift bygging av inntaksdam eller ikke. Om klimaendringene skal tillegges vekt, mener søker at det heller taler for bygging av vannkraftverk siden ren vannkraft kan erstatte mer forurensende kraftproduksjon. Søker mener videre at inntaket i seg selv vil ha dempende virkning på vannføringsvariasjonene i Kjølviðelva og at dette vil føre til redusert vannføring nedstrøms dammen. Redusert vannføring betyr mindre strømninger/turbulens i vannet og dermed at isforholdene vil være mer stabile med en demning enn uten.

Etter søkers vurdering vil bedre isforhold også medføre at reinens fluktrute ved rovdyrangrep blir bredere/bedre enn ved dagens situasjon uten dempning i vassdraget. Nedstrøms inntaksdammen vil det bli redusert vannføring ift dagens situasjon, og dette vil kunne gjøre det lettere for reinen å krysse Kjølviðelva, spesielt i smelte-/flomperioder.

4. *Økt vannføring ifm overføring av vann fra Kjølviðelva vil medføre forverring av isforholdene på Nevervatn og Røyrvatnet.*

Søkers kommentar: Innledningsvis påpekes det at utstrekningen av usikker is som oftest baseres på lokalkunnskap. Søker driver i dag Røyrvatn kraftverk og besitter derfor lokalkunnskap om isforholdene både i Nevervatn, Røyrvatn og Straumvatn.

Både Nevervatnet, Røyrvatnet og Straumvatnet er i dag merket som magasin med varierende vannstand og oppsprukket is langs land (kilde: www.iskart.no).

Søkers alternative løsning for overføring, vil medføre usikker is i forbindelse med utløpet i Nevervatn. Snøsmelting i Kjølviðdalen og dermed overføring av vann fra Kjølviðdalen til Nevervatnet vil skje senere enn rundt Nevervatnet. Snøsmelting i Kjølviðdalen vil i et

normalår skje etter at reinen er flyttet vest- og nordover og da vil reinen ikke bli påvirket av overføringen.

Det naturlige utløpet av Neverskarelva ved «Kvalnesodden» i Røyrvatnet gir i dag fare for usikker is rundt utløpet. Etter utbyggingen vil det, så lenge kraftstasjonen er i drift, være slik at vannet vil bli utnyttet i kraftstasjonen. Da vil det eksisterende området med usikker is bli «erstattet» av usikker is i forbindelse med utløpet fra kraftstasjonen. Arealet med usikker is på Røyrvatnet i forbindelse med utløpet fra kraftstasjonen vil bli større enn eksisterende område med usikker is ved utløpet av Neverskarelva. Det anmerkes for øvrig at utløpet av Einarskarelva, like øst for planlagt kraftstasjon, også skaper et naturlig område med fare for usikker is.

Området med usikker is oppstrøms dammen i Røyrvatn vil sannsynligvis ikke endres som følge av økt tilsig.

5. Endringer i anleggsvei. Fylkesmannen mener endret anleggsvei bare marginalt reduserer konsekvensene for reindrifta.

Søkers kommentar: Gitt at det blir etablert en foringsløsning for reinen som eliminerer behovet for flytting, vil den midlertidige anleggsveien ikke ha noen konsekvenser for reindrifta.

Søker vil igjen påpeke at Salten Friluftsråd har i sin friluftskartlegging vurdert områdene rundt hele Røyrvatnet til å være et «svært viktig utfartsområde».

Kartleggingen beskriver at dette er et «Svært mye brukt område, både uorganisert / organisert sommer som vinter. Ski, fotturer, jakt, padling, fiske, bærplukking, undervisning». Dette betyr at området rundt Røyrvatn allerede i dag har store «forstyrrelser» i form av friluftaktiviteter.

Øystein Vedal og Kjellaug Strøm

Kommentarene er i all hovedsak en gjentakelse av innspillet fra Stifjell utmarkslag datert 6.jul 2016, som representerer 2 av 30 grunneiere som berøres av fraføringen av vann fra Kjølvikelva. Det vises derfor til vårt svar datert 28.nov 2016.

Gøran Helgesen

Søker kommenterer nedenfor de forhold som Gøran Helgesen påpeker:

1. Helgesen påpeker problemer som vil oppstå dersom det demmes opp over dagens nivå (HRV) og tappes ned under dagens nivå (LRV).

Søkers kommentar: Det er ikke foreslått endringer i eksisterende regulering av Nevervatnet og dette vil ikke bli en problemstilling.

2. Helgesen mener det må bygges ei bru ved utløpet av Nevervatn.

Søkers kommentar: I planendringssøknaden forutsettes det bygd ei bro som reinen kan gå over. Denne kan også benyttes av mennesker.

3. Helgesen peker på at fisken har problemer med å komme seg opp i elva på nordsiden av Nevervatnet for å gyte dersom Nevervatnet er nedtappet.

Søkers kommentar: På grunn av overføringen av vann fra Kjølvikdalen vil vannstandsnivået i Nevervatnet kunne variere mer enn før. Det betyr også at periodene

hvor vannstanden ligger ned mot LRV vil bli kortere og dermed vil fiskens mulighet for å gå opp i elva for å gyte bli bedre.»

NVE har gjennomført innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Nordland. Det foreligger referat fra møtet.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Samlet utnytter kraftverket et nedbørfelt på 17,3 km² ved inntaket, og middelvannføringen for hele feltet, Neverskarelva og Kjølvikelva er beregnet til 1,3 m³/s. Nedbørfeltet til Neverskarelva er på 7,3 km² med en middelvannføring på 480 l/s. Nedbørfeltet til Kjølvikelva er på 9,9 km² og har en middelvannføring på 790 l/s. Effektiv innsjøprosent for begge nedbørfelt er på 9,7 %, og har en brendel på 0 %. Avrenningen er stabil fra år til år med dominerende vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 30 l/s og 60 l/s i Neverskarelva, og 90 l/s og 40 l/s i Kjølvikelva. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket i Neverskarelva er 70 l/s og 80 l/s i Kjølvikelva. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,4 m³/s og minste driftsvannføring 0,12 m³/s. For overføringa av Kjølvikelva er slukeevnen planlagt å være 2,4 m³/s. Det vil i praksis si at alt vann overføres til Nevervatnet. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 40 l/s resten av året i Kjølvikelva. Ifølge søknaden vil dette medføre at 79 % av tilgjengelig vannmengde i nedbørfeltet benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 190 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring, vil dette gi en restvannføring på omtrent 200 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året i Neverskarelva. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Kjølvikelva skal overføres til Neverskarvatnet og gjennomsnittlig vannføring er estimert til 60 l/s etter en utbygging mot 850 l/s før en utbygging. De store flomvannføringene blir i stor grad påvirket av utbyggingen på grunn av muligheten til magasinering i Neverskarvatnet. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen i Neverskarelva 13 dager i et middels vått år. I 0 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. I Kjølvikelva vil det være overløp i 0 dager da vannføringen i sin helhet, med unntak av ev. pålagt minstevannføring, overføres til Nevervatnet. Tilsiget fra restfeltet til Kjølvikelva vil i gjennomsnitt bidra med 270 l/s ved utløpet i Øvervatnet.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Nevervatnet kraftverk til omtrent 23,4 GWh fordelt på 10,1 GWh vinterproduksjon og 13,3 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 98,8 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,2 kr/kWh.

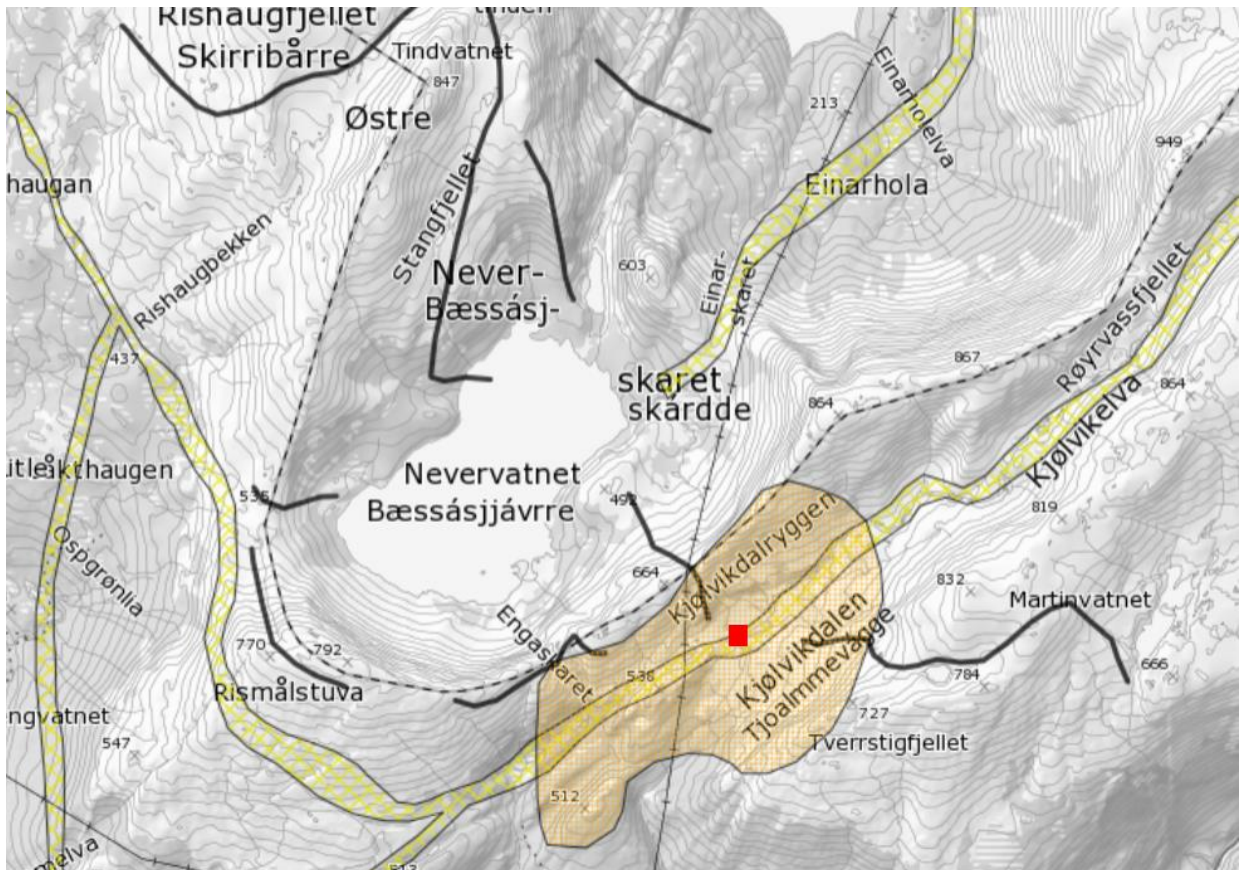
NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,36 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,30-0,41). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som nær gjennomsnittet sammenlignet med andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. Ved en eventuell

konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

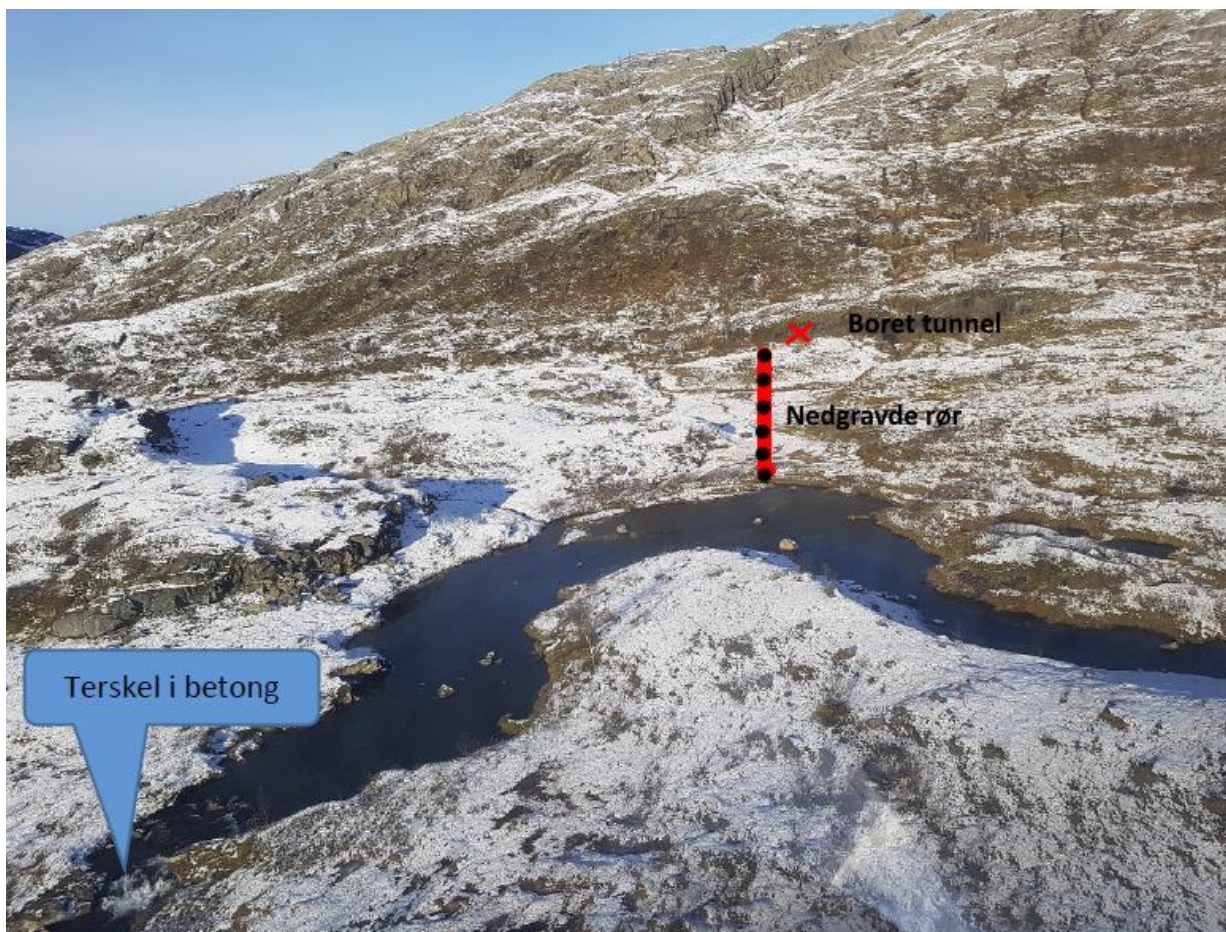
Reindrift

Nevervatnet kraftverk med overføring av Kjølvikelva ligger i Duokta reinbeitedistrikt. Duokta reinbeitedistrikt utgjør et areal på 2062 km² og har et øvre fastsatt reintall på 900 dyr, fordelt på tre siidaandeler. Reintall pr. 1. april 2011 var 783 dyr. Antall dyr har vært på samme nivå også de foregående 10 årene. Kjølvikdalen og området rundt Nevervatnet er brukt som vinterbeite. Vinterbeite er minimumsbeite for reinbeitedistriktet og regnes derfor som særverdiområder. Det går flere trekk- og flyttleier i området og Kjølvikdalen er brukt som oppsamlingsområde, se for øvrig kart 3.

reindrif. De presiserer at inntaket i Kjølvikelva må etableres slik at det ikke fører til hindring for reinens flyttlei.

I Kjølvikdalen skal det etableres inntak for overføring av Kjølvikelva. Det skal bygges en sperredam på 1x10 m. Overflatearealet ved inntaket skal bli omtrent som elven er i dag da inntaket plasseres i en utsnevring/sving av elven, se bilde 1. Søker har planlagt at overføringsrøret skal graves ned over en strekning på 150 m før det går over i boret tunnel. Boringen vil skje fra Nevervatnet-siden. Fylkesmannen mener at disse planene er en forbedring fra opprinnelig søknad, men at det fortsatt er knyttet usikkerhet til hvordan inntaket vil påvirke reinen med tanke på inntakets plassering midt i særverdiområdet til reinbeitedistriktet.

Bilde 1 Oversikt over det planlagt inntaksområdet. Planen er å føre vannet fra elva inn til tunnelen via nedgravde rør. Terskelen som etableres vil ha en høyde på 1 m og lengde på 10 m.

Inntaket til overføringen er planlagt midt i flyttlei og oppsamlingsområde, og i vinterbeite som er minimumsbeite. Reinbeitedistriktet opplyste på befaringen om at Kjølvikdalen er utsatt for rovvilttrykk (jerv), og at det ofte er behov for å samle reinen raskt og flytte dem ut av området for å unngå rovvilttap. Dette var også et tema som ble tatt opp av Fylkesmannen i Nordland under innsigelsesmøtet.

Fylkesmannen mener det bør settes opp gjerde rundt inntaket om det blir gitt konsesjon, mellom annet for å forhindre at reinen går gjennom utrygg is. De sier samtidig at dette vil føre til en fysisk hindring sentralt i flyttlei og oppsamlingsområde. Sørfold kommune ytrer samme krav til gjerde rundt inntaket i sin høringsuttalelse. NVE ser at det er store utfordringer ved plassering av inntaket da etableringen av dette, uansett plassering, vil komme i direkte konflikt med flyttlei og oppsamlingsområde. Et inntak vil kunne fungere som en barriere for flyttingen og som en fysisk forstyrrelse og hinder ved oppsamling av reinen. Dette vil gi en ulempe for reinbeitedistriktet, særlig i forbindelse med rask oppsamling av reinen

i forbindelse med rovdyrangrep. For å redusere ulempene må inntaket trekkes inn til dalsiden for å være til minst mulig hinder ved for flyttleia og ikke være til hinder for rask oppsamling. Om det blir gitt konsesjon vil det være en forutsetning at inntakets plassering og inntaksutforming skjer i tett dialog med reinbeitedistriktet for å redusere de negative konsekvensene. Det er også en forutsetning at terskelen bygges så lavt ned i terrenget som mulig for å unngå at den sperrer for flytting av rein. Gitt slike tiltak mener NVE at etablering av terskel og inntak for overføring vil ha akseptable konsekvenser. Krav om gjerde rundt inntaket kan derimot virke mot sin hensikt og gi økt forstyrrelse og fungere som barriere, slik NVE ser det.

Det går flere trekkleier inn til Nevervatnet og en flyttlei inn til vatnet via Einarsskaret. Det går også en trekklei over nordenden av Nevervatnet. Reinbeitedistriktet forklarte på befaringen at de enkelte ganger måtte lede reinen opp fra Nevervatnet og over Kjølvikdalryggen og at området er sentralt for flytting mellom ulike beiter. Fylkesmannen mener at planendringen er et bedre alternativ enn opprinnelig søknad, men at det fortsatt vil bli usikre isforhold på Nevervatnet som gjør at det blir usikkert å trekke over vannet. NVE mener det er viktig å minne om at konsesjonen til å regulere Nevervatnet allerede foreligger. Det vil si at eieren av konsesjonen når som helst kan gå inn og aktivt regulere Nevervatnet innenfor eksisterende manøvreringsreglement. Praksisen fram til nå har vært at det har skjedd tapping av magasinet et par ganger i året ved at regulant har gått opp i fjellet og åpnet opp damluke. En må anta at denne praksisen kan bli endret om det gis tillatelse til overføring av Kjølvikelva og Nevervatnet kraftverk. Mer vann i magasinet og modernisert luke i dammen i Nevervatnet, vil føre til at det ligger til rette for en mer aktiv regulering innenfor gitte vilkår og manøvreringsreglement. Etter NVEs mening er dette fornuftig i forhold til å utnytte ressursen optimal, men at dette kan føre til mer utrygge isforhold på Nevervatnet. I og med at utløpet av overføringen er planlagt i sørenden av Nevervatnet og at reguleringshøyden i Nevervatnet relativt liten (2 m), så kan ikke NVE se at en utbygging vil føre til store endringer fra hvordan isforholdene på Nevervatnet er i dag. Nedenfor utløpet av dammen vil det tidvis bli mer vann, men søker opplyser i sine kommentarer at vannet går under snøen når det slippes vann fra magasinet i dag. NVE mener at hyppigere tapping fra magasinet kan føre til et mer ustabilt snødekke på nedstrøms dammen i Nevervatnet. Om det viser seg at dette blir et problem i forbindelse med kryssing er det mulig å avbøte med bro, slik søker selv foreslår i sine kommentarer til høringsuttalelser. Skulle det vise seg at overføringen av Kjølvikelva likevel fører til store endringer i isforholdene, og dermed vesentlig negative ulemper for reindriftsnæringer i forbindelse med reguleringen, så vises til det at vilkårene for reguleringen kan revideres fra 2026. Dersom kjøremønsteret endrer seg vesentlig kan dermed myndighetene sette krav om endret manøvrering av Nevervatnet.

Fylkesmannen er negativ til anleggsvei inn til Nevervatnet kraftverk da veien vil berøre flyttleia opp til Einarsskaret, i tillegg til at det vil føre til tap av beiteland. Det peker også på anleggsperioden som en utfordring. På innsigelsemøtet ytret Fylkesmannen også en bekymring om at midlertidig vei ikke alltid er midlertidig. I tillegg presiserer de at reinen ikke nødvendigvis følger flyttleia slik den er inntegnet på reindriftskart. NVE mener at anleggsveien slik den er tenkt plassert nede ved Røyrvatnet ikke er i direkte konflikt med flyttleia. Det er søkt om at jordkabelen fra Nevervatnet kraftverk legges i traseen for midlertidig anleggsvei. Dette betyr at traseen må holdes fri for større tre også etter at en eventuell anleggsperiode er over. Om det blir anbefalt tillatelse til en bygging av Nevervatnet kraftverk kan NVE anbefale vilkår om at den midlertidige anleggsveien skal tilbakestilles slik at det ikke blir en permanent vei. Når det gjelder tap av beiteområder så mener NVE at den midlertidige anleggsveien og det planlagte prosjektet generelt legger beslag på så lite areal at det ikke er av vesentlig betydning.

Anleggsperioden ved bygging av et kraftverk med tilsvarende plassering som Nevervatnet kraftverk vil normalt skje i sommerhalvåret og litt utover høsten. Duokta reinbeitedistrikt bruker området Nevervatnet/Kjølvikdalen i overgangen høst/vinter og som vinterbeite, altså når anleggsaktivitet vanligvis ikke skjer. Ved en eventuell konsesjon er det likevel mulig å stille vilkår til at når norsk rein

flyttes inn i området så skal all anleggsaktivitet opphøre. Tourpon Sameby bruker området rundt Nevervatnet og Kjølviikdalen som beite i sommerhalvåret. For Tuorponen er konsekvensene ved en utbygging større siden det er direkte konflikt med tidspunkt for beite og anleggsarbeid. NVE mener at anleggsområdet ikke vil være særlig egnet som beite for den svenske reinen på grunn av forstyrrelser fra anleggsaktivitet, men vi har vektlagt at en anleggsperiode kan begrenses til en sesong i Kjølviikdalen.

Fylkesmannen skriver i sin uttalelse at den endrede vannføringen i Kjølviikelva kan føre til endrede isforhold nedstrøms sperredammen som er planlagt i Kjølviikdalen. På grunn av klimaendringene er det ikke lenger stabilt kaldt i området og det er store svingninger i nedbør og temperatur. På kort tid kan det skifte fra varmt til kaldt, fra store snømengder til kraftige regnskyll. Ising i terrenget nedstrøms terskelen kan dermed føre til en vesentlig innsnevring av flyttleia. NVE er enig i at ising kan bli utfordrende med tanke på klimaendringer og et stadig skifte mellom varme og kalde temperaturer og vekslende nedbør. NVE mener det er mulig å redusere ising ved å ikke sette krav til minstevannføring i vinterhalvåret. Mindre tilført vann kan redusere sjansen for ising og oppbygging av issvuller nedstrøms terskelen som er planlagt i Kjølviikdalen.

Samla belastning for reindrift

Nevervatnet kraftverk vil berøre områder som har flere funksjoner for Duokta reinbeitedistrikt. Utbyggingen skjer i vinterbeite som er en minimumsfaktor. Den vil påvirke trekk- og flyttleie, samt oppsamlingområder. Fra før er det flere større kraftutbygginger i regionen og disse har ført til noe tap av beiteland. I tillegg er det hyttefelt, bebyggelse, kraftlinjer, veier, jernbane og skytefelt som påvirker den samlede belastningen for distriktet.

Utbygging av Nevervatnet kraftverk med overføring av Kjølviikelva vil ikke føre til direkte tap av beiteområder da arealbehovet for installasjonene er begrenset, men vil føre til flere tekniske inngrep. De tekniske inngrepene kan føre til ytterlige utfordringer i forbindelse med flytting og oppsamling av reinen. NVE mener at en utbygging vil føre til en økt samlet belastning hva gjelder tekniske inngrep i Duokta reinbeitedistrikt, men at fordelene med økt regulert kraft er større enn ulempene for distriktet og at ulempene er akseptable med nødvendige avbøtende tiltak.

Naturmangfold

Terrestrisk

Det er registrert 2 bekkekløfter i forbindelse med utarbeidelse av søknaden sin miljørapport som er gjort av Sweco. Bekkekløfter eller skogbekkekløfter er v-daler eller gjel under skoggrensa. Bekkekløfter har gjerne stor habitatvariasjon på korte avstander, noe som igjen gir høy artsvariasjon på et avgrenset område. Det er gjerne store forskjeller i fuktforhold fra tørre varme bergvegger med sterk solinnstråling til fuktig skyggefull kjølig skog nær elva i dalbunnen. Arealer med utviklede bekkekløfter kan dermed være oaser av høy artsvariasjon i et ellers monotont miljø. I tillegg er bekkekløfter leveområde for en stor andel av Norges rødlistede arter, særlig innen planter, moser, sopp og lav. I Norge er bekkekløfter en vanlig og utbredt naturtype, mens den er sjelden internasjonalt. Norge har dermed et internasjonalt ansvar for god forvaltning av naturtypen. De viktigste områdene for naturtypen er i det kontinentale miljøet på det indre Østlandet, og i særlig grad Gudbrandsdalen.

Den ene av de registrerte bekkekløftene i forbindelse med søknaden om Nevervatnet kraftverk er lokalisert i Stigåga i Fauske. Bekkekløfta er vurdert til å være av regional verdi (B-verdi). Kløfta er også tidligere vurdert i forbindelse med det nasjonale bekkekløftprosjektet. I dette prosjektet ble bekkekløfta vurdert til å ha verdi 3 på en skala fra 1- 6. Dette samsvarer bra med at bekkekløften er vurdert til å være av regional verdi i søknadens miljørapport. Langs elven er det registrert kryptogamer som er moderat luftfuktighetskrevenne, men ingen av disse er spesielt krevenne. Innenfor avgrensingen av bekkekløften er det registrert verdifull høgtaudebjørkeskog. Naturtypen er dominert av bjørk og det er lite påvirkning

fra hogst. Her er det funn av signalarten rustdoggnål som er nær truet (NT) art på den norske rødlista over truede arter. Arten finnes i rike og fuktige skogtyper, og de viktigste truslene er ifølge artsdatabanken flatehogst, plukkhogst, reduksjon av habitat og tilgang på substrat. Den andre bekkekløften er registrert i Neverskarelva. Den er gitt lokal verdi (C-verdi). Elven går under grunnen og bidrar lite til fuktighet i bekkekløften og dette gjør at det er lite fuktpåvirkede miljøer langs bekkekløften. Andre rødlistearter som tidvis befinner seg i området er jerv (EN – sterkt truet), gaupe (EN - sterkt truet), lirype (NT – nær truet) og fjellrype (NT).

Fylkesmannen i Nordland vurderer at overføringen av Kjølvikelva/Stigåga vil gi store negative konsekvenser for naturmiljøet. Fylkesmannen påpeker også at den nye inntaksplasseringa i planendringen vil føre til at en noe større del av nedbørfeltet overføres og at restfeltet dermed blir mindre. Dette vil gi en økt negativ konsekvens. Fylkesmannen i Nordland mener også at det burde vært avklart om hva som er årsaken til at Neverskarelva går i grunnen, særlig med tanke på mulige funn av grottesystemer.

Bekkekløfta i Stigåga er vurdert til å være av regional verdi. De største verdiene synes å være tilknyttet høgstaudebjørkeskogen som beskrives som svært frodig. Rustdoggnål (NT) er registrert i forbindelse med skogen som finnes i bekkekløfta. Arten er derimot ikke knyttet spesielt til vassdrag, men til skog. Det vil ikke bli noen fysiske inngrep i, eller langs Stigåga, ved en eventuell utbygging. Men det er klart at vannføringen i Kjølvikelva, og dermed Stigåga, vil bli betraktelig redusert ved en utbygging. Også de store flomvannføringene vil bli sterkt påvirket da det meste av vannet vil bli overført til Nevervatnet. NVE mener at det er stor sannsynlighet for at dette vil føre til at mer tørketolerante arter og miljø blir fremmet som en følge av dette. NVE noterer seg at det er et relativt stort restfelt med bekker og elver fra dalen inn mot Tverrstigfjellet og Flatfjellet som vil bidra med noe restvannføring til Stigåga. NVE mener at dersom det gis konsesjon til overføring av Kjølvikelva bør det settes krav om minstevannføring som kan opprettholde noe av det fuktige miljøet i bekkekløfta i vekstsesongen.

For de andre rødlistede artene, jerv (EN), gaupe (EN) og lirype (NT) som er registrert i influensområdet vil en eventuell anleggsperiode virke negativt. Støy og menneskelig aktivitet generelt, vil føre til at området for en periode vil oppleves mindre attraktiv for disse artene. De fysiske inngrepene vil ikke være så store at det vil redusere leveområdet vesentlig etter en eventuelt anleggsperiode.

Akvatisk

Området har ingen verdi for anadrom fisk da alle vandringshinder er nedstrøms det omsøkte prosjektet. Det er registrert ål (VU - sårbar) i Røyrvatnet som ligger nedstrøms det planlagte Nevervatnet kraftverk. Dette er en katadrom art som gyter i saltvann og lever i ferskvann. I søknadens miljørapport som er utarbeidet av Sweco står det at det jevnlig registreres ål i inntaket til Røyrvatn kraftverk. Sweco hevder videre at det er liten sannsynlighet for at ålen vandrer opp til Nevervatnet på grunn at av elven går i grunnen.

NVE mener at det er en teoretisk mulighet for at ål kan vandre opp i en elv som går i grunnen. Dette vil avhenge av mellom annet vannføring. Lav vannføring øker muligheten for at ålen, som også kan bevege seg på land, faktisk går opp i en slik type elv. Når det gjelder Nevervatnet og Røyrvatnet så er det en høydeforskjell på over 300 høydemeter. Dette reduserer sannsynligheten for at ålen vandrer opp til Nevervatnet fra Røyrvatnet via Neverskarelva. NVE noterer seg at det jevnlig registreres ål i Røyrvatn kraftverk, men dette er ikke gjenstand for vurdering i forbindelse med søknaden om Nevervatnet kraftverk da konsesjonen som regulerer dette er tilknyttet Røyrvatn kraftverk. Ved en eventuell konsesjon for Nevervatnet kraftverk mener NVE at det ikke trengs spesielle vilkår knyttet til utforming av inntak for nedvandring av ål da sannsynligheten for at ålen vandrer helt til Nevervatnet er svært lav. NVE merker seg at temaet ål heller ikke har vært et sentralt tema for høringspartene.

Gøran Helgesen uttrykker i sin høringsuttalelse bekymring for fiskebestanden i Nevervatnet. Dette reguleres av vilkår knyttet til eksisterende reguleringskonsesjon.

Isforhold

Det er flere høringsparter som uttrykker bekymring for isforholdene i forbindelse med søknaden om Nevervatnet kraftverk. Det gjelder særlig i forbindelse med reindrift og trekklei over reguleringsmagasinet. Som nevnt under temaet reindrift er det forventet mer ustabil is på Nevervatnet. Både som en konsekvens av overføringen som vil skape turbulens i vannmassene i Nevervatnet, men også på grunn av at det med stor sannsynlighet vil bli endret praksis hvordan reguleringen gjøres, se for øvrig under temaet reindrift der temaet er vurdert og sett i sammenheng.

Isforholdene i Røyrvatnet er også nevnt i høringsuttalelsen fra Fylkesmannen. NVE er enig i at det kan bli noe mer usikker is på Røyrvatnet ved utløpet av Nevervatnet kraftverk om det blir gitt konsesjon. Dette vil ikke påvirke registrert trekk- eller flyttlei, ifølge reindriftskart og NVE mener dermed at dette ikke er avgjørende for om det blir gitt konsesjon eller ikke.

Stifjell utmarkslag mener at en fraføring av Stigåga vil føre til en forverring av isforholdene på Øvervatnet som består av brakkvann. Øvervatnet er i dag allerede sterkt påvirket av utbygginger da deler av feltet er overført. I tillegg er det gitt tillatelse til Laksåga kraftverk med regulering av Nedrevatnet. Stifjell Utmarkslag ber om at det kompenseres for endrede isforhold i form av permanent kai ved Stiland og traktorvei opp til gårdene på Stifjell. Nevervatn kraft AS sier i sin kommentar til høringsuttalelsen at nedbørfeltet til Stigåga utgjør en liten del av det totale tilsiget til Øvrevatn. NVE er enig i dette og mener at en overføring av Kjølvikelva ikke vil føre til ingen merkbar forverring av isforholdene i Øvervatnet.

Landskap, friluftsliv og urørthet.

Området rundt Røyrvatnet er registrert som et svært viktig friluftsområde (DN-håndbok 25). Området er ifølge kartleggingen som Salten friluftsråd utførte et svært mye brukt område, både organisert/uorganisert, sommer som vinter. Det brukes til ski, fotturer, jakt, padling, fiske, bærplukking og undervisning. De nedre delene av Stigåga er registrert som friluftsområde.

I uttalelsen til Norges Jeger- og Fiskeforbund kommenteres de registrerte friluftsområdene og at området i tillegg blir brukt til småviltjakt. De mener at utbyggingen vil føre til en forringelse av naturopplevelsen og at endret vannføring vil føre til at fossestryk mister sin inntryksstyrke. De konkluderer med at friluftsopplevelsen vil forringes ved en realisering av Nevervatnet kraftverk. FNF kommenterer også områdets verdi for friluftsliv, særlig ved Røyrvatn.

NVE er enig i at naturopplevelsen ved Røyrvatn vil bli forringet i en eventuell anleggsperiode, både på grunn av anleggsvei og anleggsarbeid. Området vil framstå som mindre attraktivt for utøvelse av friluftsliv. Landskapet vil bli negativt påvirket ved at det kommer massedeponi, rørgate, midlertidige veier og kraftstasjonsbygning i området. Etter omsøkt plan skal anleggsveien til Nevervatnet kraftverk være midlertidig. Ved en eventuell konsesjon mener NVE at det er en forutsetning at det settes vilkår som sikrer at anleggsveien tilbakeføres etter endt anleggsperiode. Rørgaten til kraftverket er planlagt nedgravd og vil over tid revegeteres. Tunnelpåhogget vil bli synlig, også på avstand, men over tid vil skog dekke til inngrepet i noen grad.

Fraføringen av vann fra Stigåga vil gi noe redusert inntryksstyrke lokalt. Det vil derimot ikke bli noen fysiske inngrep i denne delen av influensområdet. Området her heller ikke registrert som et spesielt viktig friluftsområde. Fossen ned i Øvrevatnet, som Stifjell utmarkslag kommenterer i sin høringsuttalelse, ligger relativt skjult og er ikke noe dominerende element i landskapsrommet. NVE kan

ikke se at elva fremstår som et viktig landskapselement med spesielt viktige fossestryk. Behovet for minstevannføring vil bli diskutert under merknader til manøvreringsreglementet.

Samlet mener NVE at området rundt Røyrvatnet ikke kan oppfattes som spesielt urørt, men at Kjølvikdalen i større grad kan defineres som urørt. Det vil komme tekniske inngrep i Kjølvikdalen om det blir gitt konsesjon. Terskelen som er planlagt vil etter NVEs syn ikke bli dominerende i landskapet. Inntaket vil bli noe mer synlig og bør trekkes inn til dalsiden for å ikke berøre flyttlei for rein i for stor grad. Den vil dermed ikke ligge sentralt plassert i dalføret. Kjølvikdalen ligger over tregrensa og revegetasjon går dermed saktere enn i lavlandet. Med tid vil likevel inngrepene gro til og bli mindre synlig. Ved en eventuell konsesjon er det mulig å stille krav til plassering av inntak og inntakets utforming slik at det ikke fremstår som dominerende i landskapet og dermed virker negativt på naturopplevelsen. NVE mener at de negative konsekvensene for landskap, friluftsliv og urørthet er akseptable gitt avbøtende vilkår.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Nevervatnet kraftverk ligger i nedbørfeltet til Straumen vannverk som leverer vann til 1000 abonnenter. Uttaket av vann er i Straumsvatnet. Sørfold kommune mener det er en fare for at vannkvaliteten vil bli påvirket av en utbygging og ønsker å få tilsendt Ros-analyse og beredskapsplan i forbindelse med byggeperiode og før en eventuell oppstart av prosjektet for å ivareta drikkevannsforskriftens §14. NVE mener at det ikke er stor sannsynlighet for at vannet ved Straumen vannverk vil bli påvirket siden prosjektområdet ligger høyere opp i nedbørfeltet. I tillegg ligger Røyrvatnet mellom anleggsområdet og drikkevannuttaket, og vil dermed fungere som en buffer.

Konsekvenser av kraftlinjer

22 kV kabelen vil følge eksisterende vei og den midlertidige anleggsveien som etableres inn til Nevervatnet kraftverk. Anleggsveien er vurdert under avnittet «*Landskap, friluftsliv og urørthet*», s 29. I sin høringsuttalelse til søknaden skriver Nordland fylkeskommune at jordkabelen ned til Straumvatnet må etableres på en slik måte at den ikke fører til hindringer for reinens flyttlei i dette området. Etter at anleggsarbeidet er ferdig vil kabeltraseen måtte holdes fri for trær, men vil over tid gro til med lavere vegetasjon. NVE mener derfor at kabeltraseen ikke vil medføre negative visuelle virkninger av betydning. Kabeltraseen vil etter NVEs vurdering heller ikke være til hinder for reinen i området etter at anleggsarbeidet er avsluttet. I anleggsfasen vil ikke kabelen medføre inngrep eller ulemper utover det anleggsveien i seg selv medfører.

Ny Salten transformatorstasjon har tidligere vært tenkt å skulle stå ferdig i 2020. Statnett informerte høsten 2017 at de ønsker å utsette byggingen av ny stasjon, da de mener det ikke er samfunnsmessig rasjonelt å bygge ny stasjon på nåværende tidspunkt. NVE ba derfor Statnett om en oppdatert uttalelse for tilknytning av kraftverkene i Sørfold. Statnett vurderer nå at det er driftsmessig forsvarlig å knytte til noe ny produksjon under transformator T1 i Salten transformatorstasjon. I perioder med kapasitetsproblemer skriver Statnett at dette vil løses med spesialregulering. Statnett skriver samtidig at Nevervatnet kraftverk ikke er optimalt plassert med tanke på nettet, da det vil øke behovet for spesialregulering. Det vil være opp til Nordlandsnett å styre prosjektkøen og eventuelt tildele kraftverket plass i underliggende nettet etter definerte kriterier.

NVE mener det er en forutsetning at søker skal avklare med nettselskapet om det er nok kapasitet og driftsmessig forsvarlig å tilknytte ny produksjon før bygging av kraftverket kan begynne.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Nevervatnet kraftverk vil alene gi 19,5 GWh regulerbar kraft i et gjennomsnittså til en kostnad av 4,3 kr/kWh. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Nevervatnet kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Overføringen av Kjølvelva til Nevervatnet vil bidra til bedre utnyttelse av eksisterende reguleringsmagasin og gi en produksjonsøkning i eksisterende kraftverk på 2,9 GWh. En overføring av Kjølvelva, som vil gi økt tilsig, samt etablering av fjernstyrt luke i eksisterende dam i Nevervatnet, vil bidra til at en mer aktiv regulering med bedre utnyttelse av ressursen blir mulig. En utbygging vil også føre til økt tilsig til Straumvasselve og bidra til å sikre vannføring og dermed vanntilgang til settefiskanlegget til Sisomar AS. Total produksjon for utbyggingen vil bli på 23,4 GWh/år der overføringen av Kjølvelva alene utgjør 12,5 GWh.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Nevervatnet kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 25.09.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Nevervatnet kraftverk finnes det 2 bekkekløfter med henholdsvis B-, og C-verdi, jerv (EN), gaupe (EN), lirype (NT), fjellrype (NT) og rustdoggnål (NT). En eventuell utbygging av Neverskarelva og overføring av Kjølvikelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Nevervatnet kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Det er mange store vannkraftutbygginger i Sørfold kommune. De fleste omfatter store vassdrag med store magasin. Tidligere har NVE behandlet en småkraftpakke i Fauske. Kun et av prosjektene, Valffarjohka kraftverk, omfattet en bekkekløft. Dette prosjektet fikk konsesjon, men kraftverket er enda ikke bygget. Totalt er det registrert ca. 20 bekkekløfter i Salten. I naturbase finnes det også 15 registreringer av naturtypen høgstaudebjørkeskog i Sørfold og Fauske, Stigåga er en av disse. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jmfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12

Forholdet til energiloven

Nevervatnet Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på 3,3 km og jordkabel med en spenning på 22 kV til eksisterende linjenett samt installering av en generator med spenning på 6,6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Nevervatnet Kraft AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av nødvendige høyspentanlegg, inkludert generator, transformator og høyspentledning til eksisterende nett.

Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene. Vurderingen er gjort under avsnittet «Konsekvenser for kraftlinjer» på side 30.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 7.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Etter vår vurdering vil standardvilkår for forurensning (vilkårenes post 10) gi tilstrekkelige muligheter til å pålegge oppfølgingsundersøkelser og eventuelt tiltak av hensyn til forurensningsforholdene i vassdragene i driftsfasen. Myndigheten til å pålegge slike tiltak ligger i dag hos Fylkesmannen.

Fylkesmannen vil etter at det eventuelt er gitt konsesjon til utbygging, vurdere om det er nødvendig med egen utslippstillatelse etter forurensningsloven for anleggsdrift.

Forholdet til vannforskriften og EUs vanndirektiv

Nevervatnet og Neverskarelva tilhører vannområde Nord-Salten, og Kjølvikelva tilhører vannområde Skjerstadvjorden. Begge vannområdene inngår i «Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen (2016-2021)», med tilhørende tiltaksprogram. Planen ble godkjent av Klima- og miljødepartementet i juli 2016.

Under gis en kort beskrivelse og vurdering av de aktuelle vannforekomstene. Beskrivelsen av dagens tilstand er basert på informasjon i vann-nett.no (pr. 16.10.2017) og regional plan for vannregion Nordland som er tilgjengelig via vannportalen.no. Nevervatnet, Neverskarelva, Kjølvikelva og Stigåga er alle definert som forskjellige vannforekomster.

Nevervatnet (166-851-L) er klassifisert med antatt god økologisk og udefinert kjemisk tilstand. I vann-nett er innsjøen beskrevet som middels, kalkfattig og klar. Tilstandsvurderingen har lav pålitelighetsgrad. Miljømålet i vann-nett er god økologisk tilstand. Av fysiske inngrep det reguleringen på 2 m som ifølge vann-nett er vurdert til å påvirke i liten grad.

Neverskarelva (166-128-R) er klassifisert som en sterkt modifisert vannforekomst. I vann-nett er elva beskrevet som kalkfattig og klar. Miljømålet er et fungerende akvatisk økosystem, men er gitt unntak på grunn av at det er uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålet.

Kjølvikelva Øvre (164-11-R) omfatter de øvre delene av Kjølvikelva og er definert som sterkt modifisert vassdrag. Vassdraget er overført til Sisomagaset. Denne delen av elva er registrert med dårlig økologisk tilstand. I vann-nett er elva beskrevet som kalkfattig og klar. Tilstandsvurderingen har lav pålitelighetsgrad. Miljømålet i vann-nett er god økologisk tilstand.

Nedre deler av Kjølvikelva er registrert inn under vannforekomsten 164-245-R, Laksåga i Nordalen bekkefelt. Dette bekkefeltet er registrert med god økologisk tilstand. I vann-nett er elva beskrevet som moderat kalkrik og brepåvirket. Tilstandsvurderingen har antatt god pålitelighetsgrad. Miljømålet i vann-nett er god økologisk tilstand.

Stigåga er registrert inn under vannforekomsten 164-98-R, Laksåga øvre som omfatter flere elver som drenerer til Øvervatnet. I vann-nett er elvene beskrevet som moderat kalkrik og brepåvirket. Tilstandsvurderingen har antatt god pålitelighetsgrad. Miljømålet i vann-nett er god økologisk tilstand.

Bygging av Nevervatnet kraftverk vil ikke føre til at den økologiske tilstanden av Neverskarelva endres i nevneverdig grad. I en konsesjon vil det bli stilt krav om minstevannføring fra Nevervatnet kraftverk, men tilgangen på vann overstyres av når det slippes vann fra Nevervatnet reguleringsmagasin som ikke har krav til minstevannføring dag. Ved en mer aktiv regulering vil det, med krav til minstevannføring i Nevervatnet kraftverk, bli tilført vann til elva oftere enn tilfellet er i dag; når det er overløp over dammen og tapping fra magasinet som skjer ca. 2 ganger i året. Overføringen av Kjølvikelva til Neverskarvatnet vil føre til at hele vannstrengen påvirkes av kraftutbygging. Fra før er de øvre delene av elva overført til Sisomagasinet. Nå vil resten av nedbørfeltet bli overført til Nevervatnet og føre til at vannføringen i stor grad endres grad helt ned til Øvervatnet.

Jf. vannforskriften § 12 kan nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om det medfører at miljømålene i § 4 - § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, forutsatt at visse betingelser er oppfylt.

Den første betingelsen i § 12 er at alle praktisk gjennomførbare tiltak skal settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand. I diskusjonen under de ulike fagtemaene har NVE vurdert praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene eller ulempene ved en utbygging. Dersom vi anbefaler at det gis konsesjon, vil vi også foreslå konsesjonsvilkår som vi mener er egnet til å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. Vurderingene vil blant annet omfatte slipp av minstevannføring. En eventuell konsesjon til utbygging vil forutsette standard naturforvaltningsvilkår, som gir hjemmel til å pålegge gjennomføring av miljøundersøkelser og miljøtiltak ved behov.

Det er også en forutsetning i § 12 om at samfunnsnyttene av de nye inngrepene skal være større enn tapet av miljøkvalitet. Kriteriene for å anbefale at det gis konsesjon er gitt i vannressursloven § 25 og vassdragsreguleringsloven § 8. Konsesjon kan bare gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser. Dersom samfunnsnyttene av Nevervatnet kraftverk og overføringen av Kjølvikelva ikke overstiger ulempene, deriblant tap av miljøkvalitet, kan NVE ikke anbefale at det gis konsesjon. Dersom NVE kommer til at vi anbefaler at det gis konsesjon til utbygging, ligger det derfor implisitt i dette at vi vurderer samfunnsnyttene som større enn tap av miljøkvalitet.

Oppsummering

En utbygging av Nevervatnet kraftverk og overføring av Kjølvikelva vil samlet gi 22,4 GWh ny og regulerbar fornybar energi i et gjennomsnittså. I avveiningen av fordeler og ulemper ved overføringen og utbygging av kraftverket har NVE vurdert ulemper for reindrift, naturverdier, landskap og friluftsliv opp mot fordelene med bedre utnyttelse av reguleringer og lokal næringsutvikling. NVE mener en overføring av Kjølvikelva vil være en stor ulempe for reindrift, men at fordelene med å øke og få en bedre utnyttelse av ny og eksisterende regulert kraft overstiger disse ulempene, og at disse også i tilstrekkelig grad kan avbøtes gjennom vilkår.

NVEs anbefalinger

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, mener NVE at fordelene og nytten ved overføring av Kjølvikelva og bygging av Nevervatnet kraftverk er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, herunder virkninger av samfunnsmessig betydning. Vi mener dermed at kravene i § 8 i vassdragsreguleringsloven og § 25 i vannressursloven er oppfylt. NVE anbefaler at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til overføring av Kjølvikelva. NVE anbefaler også at Nevervatn Kraft AS får tillatelse etter vannressursloven til bygging og drift av Nevervatnet kraftverk. Tillatelsene anbefales gitt på de vilkår som er vedlagt.

Merknader til de foreslåtte konsesjonsvilkårene og manøvreringsreglementet

Konsesjonsvilkårene etter reguleringsloven og vannressursloven

Post 1: Konsesjonstid og revisjon

NVE foreslår at det gis konsesjon på ubegrenset tid og at det blir satt de samme vilkårene til adgang for alminnelig revisjon for overføring av Kjølvikelva og Nevervatnet kraftverk som for Røyrvatn kraftverk med reguleringer. Vilkårene for konsesjon av Røyrvatn kraftverk med reguleringer kan tas opp til alminnelig revisjon etter 01.05.2026. Etter dette kan vilkårene tas opp til revisjon etter 30 år.

Post 2: Konsesjonsavgifter

NVE foreslår at avgiftssatsene settes til dagens nivå: kr. 24,- og kr. 8,- pr. nat.hk for henholdsvis kommunen og staten. Det samlede beløpet vil ikke være kjent før det er gjort konkrete beregninger av kraftgrunnlaget basert på konsesjonsgitt overføring og oppdaterte hydrologiske serier. I søknaden anslås det at økningen i kraftgrunnlaget etter vassdragsreguleringsloven for en samlet utbygging er 869 nat.hk. Ved en konsesjon vil NVE fastsette økningen i kraftgrunnlaget på nytt basert på de konsesjonsgitte vilkårene.

Post 7: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Dersom det gis konsesjon til utbyggingen skal detaljerte planer forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Inntakets plassering og utforming i Kjølvikelva skal også forelegges Duokta reinbeitedistrikt for uttalelse før innsending av detaljplan til NVE.

Dammer og trykkrør for alternativet/alternativene som inngår i NVEs innstilling skal klassifiseres etter reglene i damforskriften. Informasjon om dette finnes på <https://www.nve.no/damsikkerhet/ogenergiforsyningsberedskap/damsikkerhet/klassifisering/>. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift. NVEs tilsynsavdeling ved seksjon for damsikkerhet må derfor fatte endelig vedtak om konsekvensklasse for gitt alternativ før tekniske planer for sikkerhet kan utarbeides og sendes NVE til godkjenning.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse. Informasjon om utarbeidelse av planer for landskap og miljø finnes på <https://www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/miljotilsyn/vannkraft-settefisk-og-andre-vassdragsanlegg/>.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for NVEs innstilling. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

Inntak	Søknaden oppgir at inntaket skal ligge i utløpet av Vatn 393 som ligger på kote 387. Nøyaktig plassering av inntaket i Vatn 393 kan justeres ved detaljplan. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring i Neverskarelva skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannveien fra inntaket i Vatn 393 (kote 387) skal være tunnel ned til påhogg på ca. kote 370. Plassering av påhogg kan justeres ved detaljplan. Resten av vannveien skal være nedgravd. Dette kan ikke endres ved detaljplan.

Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres på kote 117. Nøyaktig plassering kan endres i detaljplan.
Overføringer	Søknaden oppgir at vannveien til overføringen av Kjølvikelva skal være nedgravd fram til påhogg og deretter boret tunnel som skal gå gjennom Kjølvikryggen. Dette kan ikke endres ved detaljplan. Plasseringen og utformingen av inntaket i Kjølvikelva kan justeres slik at det blir til minst mulig belastning for reinbeitedistriktet. Søker skal ha dialog med Duokta reinbeitedistrikt i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan og reinbeitedistriktet skal konsulteres om plasseringen og utformingen av inntaket før detaljplan godkjennes endelig av NVE. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring i Kjølvikelva skal godkjennes av NVE.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 2400 l/s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 120 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 5,9 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres i detaljplanen.
Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir 1 peltonturbin. Antall turbiner og turbin type kan endres i detaljplanen.
Vei	Alle deler av overføringen av Kjølvikelva skal bygges veiløst. Veien fra Røyrvatn inntaksdam fram til tunnelpåhogg for Nevervatnet kraftverk er midlertidig og skal tilbakeføres. Ryddebeltet for jordkabelen skal holdes til et minimum i forhold til de krav og forskrifter som regulerer dette.
Annet	Det skal være dialog med Duokta reinbeitedistrikt under alle faser av byggingen av Nevervatnet kraftverk og overføring av Kjølvikelva. Forstyrrende anleggsarbeid skal ikke utføres i forbindelse med høst/vinterbeite, vinterbeite og flytting av rein inn og ut av området. Det skal legges vekt på støydempende tiltak i forbindelse med detaljplanleggingen av kraftstasjonen da den er planlagt i et område med verdi for friluftsliv.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 8: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 9: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og Sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 9).

Post 12: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 16: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring i Kjølvikelva og i Neverskarelva. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Manøvreringsreglement etter vassdragsreguleringsloven

Kjølvikelva

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden/planendringssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring i Kjølvikelva:

Middelvannføring	l/s	850
Alminnelig lavvannføring	l/s	80
5-persentil sommer	l/s	100
5-persentil vinter	l/s	40
Maksimal slukeevne	l/s	2400
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	280

Søker foreslår en minstevannføring tilnærmet 5-persentilverdiene som tilsvarer 100 l/s i perioden 1/5-30/9 og 40 l/s resten av året i Kjølvikelva. Fylkeskommunen i Nordland ber om at det slippes en minstevannføring som kan opprettholde verdiene i bekkekløften, men har ingen konkrete forslag til minstevannføring. I Stigåga er det registrert en bekkekløft av B-verdi og biologiske verdier i tilknytning til denne som har noe krav til fuktighet. Det er ikke registrert arter eller miljø med ekstreme krav til fuktighet. En utbygging vil redusere vannføringen i svært stor grad, i og med at det sjelden vil gå overløp over dammen med 280% slukeevne. I praksis vil alt vann annet enn store flommer og minstevannføring bli overført til Nevervatnet. NVE mener med bakgrunn i de registrerte biologiske verdiene at minstevannføringen i sommersesongen bør ligge høyere enn det søker har foreslått. Dette vil også bidra til å opprettholde noe av inntrykkstyrken til elva i forhold til landskap og friluftsliv ned mot Øvervatn. I vintersesongen har reindriftsnæringa utfordringer med stadig smelting/tilfrysing som fører til ising. NVE mener at det er en fare for at et minstevannføringsslipp vil bygge issvuller i elva nedenfor inntaket der flyttleia går på vinteren på grunn av smelting/tilfrysing. Dette vil være til hinder for flytting og oppsamling av rein. Derfor mener NVE at det vil være hensiktsmessig å frafalle krav om minstevannføring i vintersesongen og heller øke minstevannføringen i sommersesongen. Under

innsigelsesmøte uttalte Fylkesmannen i Nordland støttet de at dette kunne være et alternativ for å redusere sannsynligheten for ising og dermed redusere ulempen for reindrift. De uttrykte derimot bekymring for bekkekløften lenger ned. NVE mener at et relativt stort restfelt vil bidra til å sikre tilstrekkelig vannføring i bekkekløften i vintersesongen.

Neverskarelva

Det er i dag ikke krav til minstevannføring i Neverskarelva. I praksis vil det si at det bare går vann i Neverskarelva i de perioder når det tappes fra magasinet, eller er overløp. Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring i Neverskarelva:

Middelvannføring	l/s	480
Alminnelig lavvannføring	l/s	70
5-persentil sommer	l/s	30
5-persentil vinter	l/s	60
Maksimal slukeevne	l/s	910
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	190
Minste driftsvannføring	l/s	120

Søker foreslår at det ikke stilles krav til minstevannføring i Nevervatnet kraftverk. Ingen av høringspartene har konkrete forslag til størrelse på minstevannføring i elva. NVE mener at det bør gå noe minstevannføring i Neverskarelva i de perioder da kraftverket vil være i drift. Vannføringen som kommer i forbindelse med tapping av magasinet, noe som i dag skjer ca. 2 ganger i året og overløp vil etter en utbygging gå i kraftverket i stedet for i elva. Det er etter NVEs syn rimelig å stille krav til noe vannføring i elva for å kompensere for dette. Nedre deler av Neverskarelva renner over blankskurt berg og ligger i et område som er viktig for friluftsliv. Det er derimot få registrerte verdier knyttet til elva og NVE mener dermed det er tilstrekkelig med en minstevannføring på nivå med lavvannsverdiene.

Ut fra dette mener NVE at det må slippes en minstevannføring i Kjølvikelva på 130 l/s i tiden 1/5-30/9 og 0 l/s resten av året. I Neverskarelva mener NVE at det må slippes en minstevannføring på 50 l/s hele året, så lenge det er tilsig til inntaket. Vi mener det ikke kan kreves at det skal slippes vann fra Nevervatnet for å oppfylle kravet, da dette vil gripe inn i en eksisterende rettighet basert på konsesjon for Røyrvatn kraftverk.

I forhold til søknaden som oppgir en produksjon på 23,4 GWh vil dette gi 1 GWh i produksjonstap, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli på 22,4 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravene, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Andre merknader

Regulering av Nevervatnet og forholdet til ISE Produksjon Røyrvatn AS

Det er Nevervatnet Kraft AS som søker om konsesjon til å bygge Nevervatnet kraftverk med tilhørende overføring av Kjølvikelva. Nevervatnet Kraft AS er et felleseid selskap mellom ISE Produksjon AS og Statskog Energi AS. ISE Produksjon har søkt om overdragelse av konsesjon og bruksretter tilhørende Røyrvatn kraftverk fra Sørfold Kraftlag, der reguleringen av Nevervatnet inngår. NVE har gitt positiv innstilling til dette og saken ligger nå til behandling i OED. Vi viser til vår innstilling gitt 06.02.2016, der det står om forholdet mellom Røyrvatn og Nevervatnet kraftverk:

«Søknaden om overdragelse av konsesjoner og samtykke til overføring av bruksretter/leieavtaler berører i stor grad Statskog Energi AS gjennom leieavtalen med Sørfold Kraftlag, samt at det omsøkte Nevervatnet kraftverk griper inn i eksisterende reguleringskonsesjon for Nevervatnet og Røyrvatnet. NVE orienterer derfor samtidig om dette slik at departementet er kjent med forholdet.

Søknad om bygging av Nevervatnet kraftverk berører reguleringskonsesjonen til Nevervatnet og Røyrvatnet. En ev. ny konsesjon til reguleringen av Nevervatnet og Røyrvatnet vil i så fall måtte endres nok en gang dersom det gis konsesjon etter vassdragsreguleringsloven til overføring av Kjølvikelva på et senere tidspunkt.»

Dersom det gis konsesjon til overføring av Kjølvikelva etter de planer som nå foreligger, mener NVE at overføringen kan knyttes direkte til kraftverkskonsesjonen for Nevervatnet kraftverk og ikke nødvendigvis må tas inn i det eksisterende manøvreringsreglement for Røyrvatn kraftverk. I vassdragsreguleringslovens § 9 står det at det bør dannes brukseierforening, men i likhet med eksempelvis konsesjoner i Tovdalsvassdraget gitt til ulike konsesjonærer, ser vi ikke nødvendigheten av dette på nåværende tidspunkt. Det mest hensiktsmessige ville i stedet være å ha én regulant å forholde seg til, særlig sett i sammenheng med at eierskapet til de to kraftverkene i stor grad vil være den samme. I forbindelse med en framtidig revisjon av Nevervatnet og Røyrvatnet mener NVE at det er viktig at nye og eksisterende tiltak sees under ett for å få en helhetlig vurdering av vassdraget. Det vil dermed bli satt samme vilkår til adgang for alminnelig revisjon for Nevervatnet kraftverk som for Røyrvatn kraftverk. Vilklårene for konsesjon av Røyrvatn kraftverk med reguleringer kan tas opp til alminnelig revisjon etter 01.05.2026.

Gøran Helgesen har i sin uttalelse til søknaden om Nevervatnet kraftverk informert om at han har hytte og naust ved siden av Nevervatnet. Han ytrer bekymring for at reguleringssonen vil bli endret i forbindelse med søknaden om Nevervatnet kraftverk. NVE viser til innstillingen om overdragelse av konsesjon og bruksretter tilhørende Røyrvatn kraftverk. I innstillingen foreligger det forslag til manøvreringsreglement for reguleringen av Nevervatnet. Manøvreringsreglementet er basert på tidligere reglement med HRV på 417 og LRV på 415. Naturlig vannstand er på 416 m.

Videre saksbehandling

Saken oversendes med dette til Olje- og energidepartementet for videre behandling. Sakens dokumenter er tilgjengelig i elektronisk format på SeDok.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Forslag til vilkår
 Forslag til manøvreringsreglement

Kopi til:

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
Duokta reinbeitedistrikt, Nordland
Fauske kommune
Forum for Natur og friluftsliv i Nordland
Fylkesmannen i Nordland
Gøran Helgesen
Nevervatn Kraft AS
Nordland fylkeskommune
Norges Jeger- og Fiskerforbund - Nordland
Sisomar AS
Statens vegvesen - region nord
Stifjell utmarkslag
Sørfold kommune
Tuorpon sameby